

VIII. PARLAMENT .Parlamentarism

nov.'37-10 febr.1938 –7 iun 1939

Guv.Gh.Tătărăscu .Vacanța parlamentară .1937

[LD: Bulversarea scenei politice românești atinge în toamna anului 1937 un punct critic care se transformă într-un blocaj insurmontabil.

În doze diferite ,contribuie la aceasta fiecare componentă a mecanismelor de stat și ale sistemului politic.Pornind de la ele ,s-ar putea scrie câteva variante de istorii subiective paralele ,în funcție de ideologii, doctrine ,simpatii și antipatii politice.

Efortul de a scrie cu obiectivitate ,năzuința de a formula adevărul,întâmpină dificultăți și îndoieli la tot pasul.Cu exercițiul votului universal într-o Românie Întregită de doar 19 ani ;cu o *Constituție democratică* care împlinea 14 ani de aplicare ;cu o *Lege electrtală* contestată dar nemodificată de 11 ani ;parlamentarismul românesc devenise țintă de critică predilectă .

Atăcat (sau contestat)din toate direcțiile ,unele avându-și sorginea în tradițiile conservatoare sau antebelică,altele în contagiunea modelelor novatoare pe plan european ,altele în ideologii sau doctrine partizane,altele în orgolii personale,Parlamentul românesc abia își mai justifica existența în regimul constituțional existent .A realizat sau nu clasa politică acest iminent pericol ?

Dacă da,ce a făcut pentru a-l înlătura ?Dacă nu ,care a fost prețul ?]

1.)**C.Argetoianu**,*Partidul Agrar* [Program] ,31 oct.'37

(Rev." *Parlamentul Românesc*" -(11-20) dedicat partidelor politice ,)

▣Revizuirea Constituției

[LD :este evident că propunerea de **revizuire a Constituției, fie la sugestia lui Carol al II-lea**, promovată de Argetoianu, **fie la sugestia lui Argetoianu**, și însușită de Carol, cert este că **Constituția** din '38 va urma acest program.]

În domeniul constituțional :socotește că **anume dispozițiuni ale Constituției trebuie modificate** ,**pentru a nu mai stânjeni prin rigiditatea lor**,măsurile impuse prin evoluția raporturilor noastre economice naționale și internaționale.

Această revizuire nu trebuie să se facă în forma solemnă și pe căile propuse de actuala Constituție,ci trebuie lăsat **posibilității Parlamentelor ordinare dreptul de a modifica**

Constituția,cu aprobarea Capului Statului ,și cu îngrădiri speciale de votare .

De asemenea,din inițiativa Capului Statului ,**Constituția poate fi modificată și pe cale de referendum.**

...Creșterea prerogativelor regale

"Considerând monarhia **ca primul factor activ în desfășurarea vieții noastre publice**,
Partidul Agrar socotește necesară **sporirea prerogativelor regale** .

...Modificarea regimului parlamentar

Regimul parlamentar trebuie modificat ,urmând a fi compus **dintr-o Cameră redusă la un număr de 1 reprezentant la 100.000 locuitori** ,cu **reprezentarea minorităților** ,alegerile urmând să fie făcute **pe o listă pe întreaga țară** .

"**Senatul** urmează să fie alcătuit din **membri aleși pe viață de către Suveran,din reprezentanții calificați ai breslelor** , ai **profesiunilor libere** ,și ai diferitelor **grupuri cu interese economice**.

C.Argetoianu / 31 oct.'37

2.) Gh. Tătăreanu, Expozeu, șed. C.C. al PNL, 2 nov. '37

("Dimineața", an 33, nr. 11.089, 3 nov. '37 + foto Gh. Tătăreanu - sosirea de la Ankara)

[LD : expozeu la sfârșit de guvernare. Îl consider un **bilant etalon**, din multe puncte de vedere
Ce trebuia evidențiat **nu lipsește**; ce trebuia ocolit, ca vulnerabil, **nu este amintit** ;

Totul ilustrând **succesul guvernării și optimismul de viitor**. Trebuia să inducă în propriul partid, în opinia publică, dar, mai ales, în urechile regale, **legitimarea mandatului și pretenția reînvestirii**. Criticile respinse prin inventarierea realizărilor ; **opoziția** pusă la punct prin aluzii și ignorare. Subtitluri, sublinieri, semne, îmi aparțin.]

Doc. integral : fișier Guvern PNL XIV

4 ani de guvernare

Gh. Tătăreanu a făcut o vizită d-lui Dinu Brătianu (ora 4,30) cu care a avut o scurtă întrevedere în legătură cu desfășurarea ședinței Comit. Executiv al Partidului

La ora 5, **primul ministru și șeful partidului** au sosit la **clubul liberal**, unde se găseau **membrii Guvernului și întregul Comitet Central**. Au fost primiți cu aplauze și ovații. A luat cuvântul Tătăreanu : [-----]

Tătăreanu / 2 nov. '37

/Recunoștință : partidului, majorității parlamentare, colaboratorilor

[LD : deși pare un gest de grațitudine formală, dau acestui pasaj din expunere, greutatea unui **model de atitudine, de răspundere și responsabilizare**, cu atât mai **valoros**, cu cât **este la sfârșitul guvernării**. Cred că este un **examen ce trebuia trecut**, pentru a **garanta coeziunea** unui partid. În sfârșit, am o recunoaștere formală a faptului că **guvernul a folosit Parlamentul, majoritatea parlamentară, nu numai pentru susținerea legislației**, ci și ca pe "**un scut**" contra atacurilor, criticilor și "uneltirilor" adversarilor, ale opoziției.]

"Domnilor, am săvârșit această operă **având sprijin permanent, sprijin necondiționat**, din partea **șefului partidului nostru, d. Dinu Brătianu**, căruia îi exprim cu acest înălțător prilej, **grațitudinea mea și mulțumirile recunoscătoare ale guvernului**, pentru toate **actele de îndrumare, de asistență și de ocrotire** săvârșite în folosul operei noastre."

"Aceeși recunoștință se îndreaptă către **membrii majorității parlamentare, care a fost reazămul de neclintit al Guvernului și scutul de care s-au sfârșit toate atacurile și uneltirile adversarilor**. Prin acțiunea ei de colaborare, prin acțiunea ei de apărare, **majoritatea parlamentară rămâne partașă la opera acestei guvernări și poate să-și revendice meritele și strălucirea ei**. Personal, sunt fericit că pot azi să-i aduc, în acest ceas solemn, expresiunea recunoștinței mele pentru **încrederea și căldura cu care ne-a susținut în atâtea lupte, pregătind înfăptuirile și biruințele guvernului**." [-----]

"Misiunea aceasta se apropie de sfârșit. Parlamentul, a cărui emanație este guvernul nostru, se apropie de **limita termenului constituțional**."

4 Misiunea guvernului va înceta

...Coroana va hotărî succesiunea

"În acest timp, **situația generală va fi supusă unui examen**. Coroana va hotărî în această **criză deschisă în chip normal în viața Statului**. Oricare va fi viitorul, **datoria noastră este să veghem**. Va veni de sigur o zi în care **misiunea guvernului va înceta** ;

...Misiunea Partidului va continua

nu văd însă ziua în care va înceta misiunea partidului nostru. Vom continua să ne **îndeplinim misiunea noastră istorică : la guvern să consolidăm, în opoziție să veghem și să îndrumăm**." [-----]

Tătăreanu // 4 ani de guvernare // 2 nov. '37

3.)C.Z.Codreanu ,Manifest electoral , 11 nov.'37

(Cf.Circulări și Manifeste , 1927-1938 ,Colecția "Europa" ,Ion Mării ,Munchen, Ediția a 5-a, 1981
CZCodreanu / 11 nov.1937

▣11 nov.'37 Ședința de la Casa Verde :

...Campania electorală

(p. 210- 217)

(Ritualul de la mormânt ; Apelul Căpitanului ; listele de candidaturi ; instrucțiuni)

[LD :Șeful Partidului Totul ptr Țară ,este ing.Gh.Clime (gral Cantacuzino , murise) .

Căpitanul asistă.Acest **ritual macabru** , mai degrabă păgân decît creștin -cu **legământul la mormântul Moța -Marin** ,cu **apelul morților** , cu **cântecele de jale** ,cu **jurăminte solemne** - avea ,probabil,un efect emoțional deosebit ,inoculând **dorința de jertfă** Nu se poate explica altfel întreg ritualul și simbolistica lui Cât despre alegeri, este deosebit de interesantă concepția lui CZC .Vezi pe larg la **fișier G de F**]

▣APELUL CĂPITANULUI :

...Manifestul legionar =mormintele martirilor

"Șefi ai celor 71 de județe,suntem adunați cu toții la mormântul celei mai mari jertfe **legionare** ,în ajun de a pleca la luptă pentru credința noastră, pentru viitorul de dreptate și mărire a acestui neam și pentru asigurarea propriului nostru viitor în țara noastră.

...Legionarii nu mai au nimic de spus poporului român

Nu avem a adresa nici un manifest poporului român alegător.

Manifestul nostru este **această uriașă jertfă a generației noastre** ,**acest mormânt** al camaradului și fratelui meu **Moța** , al camaradului și fratelui nostru **Marin**.Mai mult decât aceasta, generația noastră **nu mai are nimic de spus poporului român,nici acum și niciodată.** Manifestul nostru este **mormântul lui Ciumetti și a celorlalți căzuți dintre noi.**

...Ori capitulare, ori violență

"Manifestul nostru e **toată suferința** pe care am suportat-o de aproape 15 ani în văzul țării întregi ,fără a da exemplul celei mai mici abateri de la linia credinței noastre ,**suportând : toate închisorile, toate loviturile, toate umilințele** la care am fost expuși de către acei ce ,rând pe rând,s-au așezat de-a curmezișul acestui neam.**Ei au vrut să ne nimicească** întrebuițînd **uneltirea, trădarea, banii și violența.Și ne-au împins în dilema : ori de a capitula , ori de a ne deschide drumul înainte prin violență."**

"De aceea, astăzi, când **o nouă luptă se deschide** ,în care lumea va veni cu manifeste și programe,**noi venim cu rîndurile noastre** din suflet și de pe trupuri sărace ,**venim cu mormintele noastre** .

În noua luptă, peste vechile răni,**ne-așteaptă alte răni** ,și iată că în curînd ne vom despărți și **nu se știe dacă ne vom reîntoarce toții înapoi** ,dacă **unii dintre noi nu se vor așeza în continuarea acestor morminte** ."Acestea ne sunt perspectivele și , în fața lor,**cuvîntul meu de ordine este :nici un compromis, nici un pas înapoi.**

...Măsuri ptr.campania electorală

Șefi de județe și camarazi,

Pentru această campanie electorală am luat **următoarele măsuri :**

I.**Dumnevoastră, șefii de județe,veți candida ultimii pe liste.**Pentru că **voiesc să distrug mentalitatea că un județ este proprietatea politică a unui șef județean** , în care acesta își investește capital,pentru a și-l recupera mai târziu din diurne , intervenții, afaceri.

II.**Eu nu voi candida nicăiri în fruntea listelor , ci al doilea de pe listă.**

III.**Am fixat candidaturile în toate județele** ,fără consilii, fără ciocniri de patimi și interese.

În fixarea acestor candidaturi , **n-am înțeles să fac nici o favoare și să servesc nici un fel de interes**, afară de **a alege dintre noi pe cei mai apti** ,pentru îndeplinirea funcției de parlamentar.

▀Parlamentul :

=Nu răsplată,ci câmp de luptă

=Nu răsplată, ci BIRUIȚA LEGIONARĂ

IV.Parlamentul nu este o răsplată care să se acorde celor mai vechi, celor ce au luptat mai mult ,sau celor ce au jertfit mai mult.O singură răsplată avem , mai mare ca orice :**BIRUIȚA LEGIONARĂ** și **o singură bucurie de viață : să vedem cum înflorește România** din munca noastră pe care o prestăm cu drag, cu devotament ,fiecare la locul nostru ,adică la locul pe care putem să dăm maximum.**Parlamentul nu este o răsplată ,ci un câmp de luptă** , în care eu am obligația de a trimite pe cei mai apti , pentru a duce lupta în cele mai bune condițiuni și pentru a obține victoria.

V.Pentru a fi biruitor,**trebuie să începem prin a ne birui pe noi**.A ne birui,înfrângând în noi **orice dorinți, orice veleități deșarte , orice pofte de mărire , orice interese personale**. Gândiți-vă în ce zări de lumină ridicăm această Mișcare Legionară atunci când **nici o poftă nu frământă sufletele noastre**; în timp ce alături în zeci de consilii și comitete , **mânați de patimi , de pofte și stpâniți de interese se vor sfâșia prieteni între ei** ,pentru fiecare loc de pe liste. **Spre onoarea mișcării noastre,la noi nu există nici un om cu această boală**.

▀Candidații :

/Ptr.Cameră,tineri legionari străini de provincia originară

VI.Candidații vor fi aruncați în județe necunoscute.Masa românilor **nu are nevoie să-i cunoască personal** ,deoarece **nici un deputat legionar nu va avea voie să se ocupe cu satisfacerea intereselor,sau afacerilor diverse rude, cumetri, partizani**.

În modul acesta vor candida într-o admirabilă înfrățire ,**luptătorii din Ardeal în capitala Moldovei**, la Iași sau la Suceava, la Craiova sau la Cetatea Albă.

Din Moldova , în Ardeal ,la Mureș , la Turda , la Arad sau la Caraș.

/Ptr.Senat ,personalități -ptr atitudinea lor naționalistă

VII .Am invitat să candideze pe listele noastre **mai multe personalități**, printre care :prof. **Nae Ionescu, prof.Manolescu, g-ral Ignat, prof.Gerota** , etc etc,**nu pentru că avem nevoie**, ci pentru că **generația noastră voiește să le aducă un omagiu pentru atitudinea lor față de neam** .**Toți invitații vor candida numai pe listele de la Senat**,rămânând ca la Cameră **tineretul** să-și ducă lupta singur, prin proprii puteri.

VIII.Acum **veți auzi listele fixate și veți porni la luptă** căci timpul este scurt.

În continuare se citesc **listele de candidaturi** , care vor apare la timp.

Se cântă "Imnul tineretii legionare" . Ședința festivă se termină , și toți merg la masă la restaurantul legionar " Grivița" .După amiaza, a avut loc ședința tehnică , de lucru, cu instrucțiuni.

▀Lista candidaților

CZC / 11 nov.'37

4.)15 nov.'37.Deschiderea și închiderea Parlamentului,15 nov.'37

("Dimineața" , 16 , 17 , 20 nov.'35)

Atenție LD :**foto NNSăveanu și Al.Lapedatu** ,la tribuna Parlamentului ,cred că singura pe care o am cu amândoi

[LD : nu înțeleg care a fost rostul acestei convocări .

Poate câștigare de timp?

Poate intenția de a menține acest Parlament ?**Poate** vreo combinație guvernamentală care putea să nu destructureze Parlamentul ?Cu toate acestea era anunțat că după formarea guvernului, **Parlamentul va fi dizolvat ,și se va proceda la noi alegeri !** Atunci ?

Să fi fost doar o manifestare de impresionare ,**de mulțumire lui Dumnezeu** că au durat 4 ani ? Participarea la te-deum este semnificativ insignifiantă !

PNȚ a dat un Comunicat de neparticipare , deoarece "sesiunea a V-a" era neconstituțională .

LD :Eu rețin aceste informații ,din trei motive : pentru nevoia de **repere cronologice** ;pentru a surprinde **oarece atmosferă** ;pentru a demonstra **efemeritatea știrilor de presă**

LD:atenție ! peste o lună (15 dec.) , când se va forma **gouv. de alegeri Gh.Tătărăscu** , acesta va explica că **Parlamentul** ar fi împlinit mandatul de 4 ani **abia la 1 febr.'38**, dată la care s-a deschis parlamentul reieșit din alegerile făcute de IGDuca Este o explicație dar ...]

/Comunicatul guvernului / 14 nov.

"**Președinția Consiliului** de miniștri comunică : luni, **15 noiembrie 1937**, la ora 11, se va oficia un **te-deum** la **Sfânta Patriarhie** cu ocaziunea **deschiderii Corpurilor Legiuitoare** , la care vor asista **membrii guvernului** ,președinții **Corpurilor Legiuitoare**, parlamentarii și **reprezentanții înaltelor autorități civile și militare** .
Miniștrii nu vor lua însă parte **decât la te-deum** .

...La Patriarhie/ 15 nov.

Slujba este oficiată de IPSS Patriarhul **Miron Cristea** (înconjurat de cler ,) și IPSSGurie , Mitropolit al Basarabiei ; participă membrii ai guvernul ,**în frunte cu I.Incuțet** (vice- președ.) , **D.Iuca, Al.Donescu** (primarul Capitalei) și **Al.Matac** (primarul de Verde) ; președinții **Al.Lapedatu și NNSăveanu ; Mitiță Constantinescu** (guvernatorul BNR) ; **Lupu și Viforeanu** (Înalta Curte de Casație) ; **ing.Pitulescu** (dir.g-ral al Poștei) ; **Gh.Moțățeanu** (secretar g-ral Prefectura poliției) , **parlamentari, generali** , etc etc...

...În Parlament / 15 nov.'37

Președinții **Al Lapedatu (Senat) și NNSăveanu** (Cameră) vor constata că **guvernul fiind dimisionar,parlamentul nu poate lucra**. Unele **zvonuri , desmințite**,că lorga va fi ales **președinte de Senat** ; totuși se anunță **viitoarea ședință pentru 22 noiembrie** iar **Lapedatu** salută cu " **La revedere !**"

...Consfătuire PNL / 19 nov.

La locuința lui Tătărăscu a avut loc o consfătuire cu **participarea lui Dinu Brătianu, Richard Franasovici ,și Bebé Brătianu** .Au discutat **chestiuni interne de partid**, în legătură cu **alegerile generale**.

Decretul de dizolvare a Parlamentului va apare în 2-3 zile în " **Monitorul Oficial**" , pentru ca **alegerile să aibă loc cât mai curând**,și cadrele să poată intra în lupta electorală .

Imediat după dizolvarea Parlamentului, **guvernul va lansa un Manifest către țară** .

Parlament, PNL / 15 nov.'37

Guvern de alegeri Gh.Tătărăscu 17 nov.'37 .

▣ALEGERI 20,22 dec.'37

Vezi fișier Alegeri -IV-dec.'37

*Notă George Alexianu,"Regimul electoral în România "

(Cf.*Enciclopedia României* ,1940,p.242-244)

[**Atenție L.D.** la pag.242 există o **ilustrație (hărți și grafice)**a **rezultatelor alegerilor** la scrutinele din **1928** [PNȚ] **1931**[Iorga] **1933** [PNL]f.bune pentru ilustrație.Dacă tehnic s-ar putea face

▣Legea electorală (1926)

Legii din 1926 i se pot aduce următoarele critici:

#Circumscripții aleatorii

1.Creiază o **circumscripție nouă**(art.65) **neprevăzută în Constituție**, proporțională cu numărul alegătorilor.(în județele mari) Dar și **aceasta se face aleatoriu**.Ex.jud.Bihor,alege 9 candidați deși are populație egală cu a Bucovinei(care are 19 mandate) iar Doljul,10.

#Prima majoritară =desființarea sistemului proporțional,neegalitatea votului

2. Prin modul cum repartizează mandatele ,**consacră neegalitatea votului**,prin stabilirea **primei majoritare ,desființând regulile sistemului proporționalist**,care asigura egalitatea votului. Dacă ,într-o circumscripție ,**un partid minoritar** are mai multe voturi decât cel majoritar, **nu i se atribuie mandat dacă...n-a obținut 2% pe țară.**

#Parlamentarii =reprezentanți ai partidelor, nu ai națiunii

3.Declară (art.127) deputații și senatorii ca **aleși ai partidelor,încît partidul este "proprietarul scaunului "** ,încît ,dacă **un deputat părăsește partidul ,pierde locul**. Acest art.este contrar Constituției , **care declară aleșii ca reprezentanți ai națiunii,nu ai partidelor.**

#Legitimarea partidelor

4.**A creat în chip legal partidele**,care ,deși existau,**nu aveau o consacrare legală.**

Ea vine în **contradicție cu Constituția**,care **nu prevede nici un organ între cetățean și candidat**,nepermițînd candidaturile în afara partidelor.

Această dispoziție,**favorizează înmulțirea partidelor și fracțiunile politice.**
Alexianu / '40, retro '26

5.)**Gh.Tătărăscu** ,discurs radiofonic,13 dec.'37

("Dimineața",an 33, 14 dec.'37 + **foto Tătărăscu la microfon**)

▣Înfăptuirile de ieri, programul de mâine

Răspuns la criticile lui Maniu

Doc.integral : fișier **Guvern Tătărăscu - XV -**

...Acuzele lui Iuliu Maniu

" În afară de criticile pivoitoare la **înfăptuirile de ieri** și la **programul de mâine** al Guvernului,

s-au pornit și atacuri care nu au nimic programatic , urmărind numai **semănarea urii și atătării** .
În capul celor care organizează aceste atacuri s-a așezat d. Maniu .Regret mult că sunt silit
să citez un nume propriu în această expunere .Dar când guvernul este atăcat , în felul cum a
fost atăcat ,de dl Iuliu Maniu , **sunt dator să indic numele agresorului și să uzez de toate**
mijloacele de apărare ."**Voi examina** în fața țării, toate acuzațiunile aduse guvernului de dl
Iuliu Maniu ,și **voi descoperi mobilul acțiunii sale .**
Gh.Tătărăscu / 13 dec.'37

#Maniu :Guvern neconstituțional !

" **Guvernul - a spus d-sa - este constituit pe baze neconstituționale.**
Iată prima acuzație .Cum a fost constituit acest guvern ?

...Parlamentul era valabil până la 1 febr'38

În ajunul deschiderii pentru ultima oară a Corpurilor Legiuitoare ,a **căror viață legală**
se sfârșea la 1 februarie 1938 ,și considerând că , până la această dată **nu se mai putea face**
nici o operă de legiferare utilă,am rugat respectuos pe Majestatea Sa Regele să reexamineze
situația generală politică punând la dispoziția Majestății Sale **demisia Cabinetului.**

...Demisia guvernului=act de înțelepciune politică

" În executarea acestei hotărâri **cred a fi împlinit un act de înțelepciune politică** și de
deferentă față de Coroană .

...MSR:însărcinarea ptr guvern cu largă bază politică

Deși la capătul unei guvernări roditoare și consolidatoare,**am socotit necesar să fac cu putință**
examinarea și realizarea acelei formule de guvern care **potrivit concepțiunii Coroanei** ,ar
putea să corespundă mai bine situației generale de azi
"Majestatea Sa Regele, după numeroase consultațiuni cu fruntașii politici ai țării, **m-a însărcinat**
reînnoindu-mi înalta Sa încredere, să formez un nou guvern,având o bază politică mai largă .

...Colaborarea cu PND-Iorga

"În aceste împrejurări, **am constituit noul guvern** cu **colaborarea Partidului Naționalist**
-Democrat de sub președinția d-lui prof.Iorga.
În ce constă neconstituționalitatea acestei constituiri ?

...Constituția a fost respectată

"Regele numește și revocă pe miniștrii săi ,spune Constituția noastră .Firește, miniștrii astfel
numiți trebuie **să fie susținuți și de încrederea Parlamentului** , perfectându-se în acest chip
acordul dintre Coroană și Tară .Parlamentul de mâine va avea să-și exprime încrederea sau
neîncrederea sa în guvern.Procedura este perfect constituțională .
Să fie oare neconstituțional guvernul actual, pentru că, în structura sa ,
este continuarea guvernului anterior ?

Dacă Constituția noastră prevede termene fixe pentru durata Parlamentului ,ea nu prevede
nicăeri termene fixe pentru funcționarea guvernelor ."[---]

Gh.Tătărăscu / 13 dec.'37

#Maniu :S-a nesocotit semnalul alegerilor administrative!

[LD:19 iunie 2007.În epoca interbelică nu existau încă "sondajele de opinie" care dau astăzi
ocazia atâtor manipulări și speculații .Alegerile administrative (locale) constituiau un semnal
privind popularitatea partidelor,dar rezultatele lor erau dispersate pe toate partidele, inclusiv pe
cele mici, neparlamentare,iar rezultatul lor nu era compatibil prevederilor ptr alegerile
parlamentare , având în vedere existența primei.Cât privește succesul PNȚ în acele alegeri ,
el putea fi adjudecat în mai mare măsură de către PNL.]

< **S-a ofensat națiunea !** > , strigă totuși dl Maniu .În ce constă această ofensă ?

D.Manu pare că vrea să susțină că **d-sa reprezintă națiunea**, fiind că partidul d-sale a înregistrat în ultimele **alegeri administrative un vot de 28 %** din totalul voturilor exprimate . Susținerea acestei teze **nu poate impresiona nici o judecată obiectivă** . **Alegerile administrative** nu sunt , într-adevăr **decât într-o măsură secundară un indicator al voinței națiunii**, mai ales când ele **nu s-au efectuat pe întreaga țară** . Aceste alegeri **se fac pe baze gospodărești și pe bază de asocieri locale**, ce n-au nimic politic. "Să admitem că aceste alegeri ar fi putut constitui un indicator.

...La alegerile locale ,PNL în fruntea clasamentului

Ce au indicat aceste ultime alegeri ?

În fruntea clasamentului politic **stă Partidul Național -Liberal**, a cărui emanațiune este guvernul actual. Așa dar, **dacă ar fi să tragem o concluzie politică** din aceste alegeri, **aceasta nu ar fi decât în favoarea PNL și deci a guvernului.**

Partidul d-lui Manu, având concursul altor grupări și forțe electorale **s-a clasat al doilea**; iar celelalte partide în luptă ,reprezintă mai mult decât partidul d-lui Manu .

"Poate, în asemenea condițiuni ,**d-l Manu vorbi în numele națiunii ?**

Domnia sa poate vorbi în numele a 28 % din națiune, a cărei onoare înțelege să o apere, căci restul, adică **imensa majoritate a națiunii a respins** perspectivele guvernării d-sale . Prin urmare ,**greșește d-l Manu când susține** că soluțiunea adusă crizei din noiembrie **este o ofensă adusă națiunii** .

Ofensă adusă națiunii poate fi numai **declarațiunea d-lui Manu** ,care vrea să **identifice națiunea cu cele 28 % procente ale partidului d-sale !**

Gh.Tătărăscu / 13 dec.'37

6.)Gr.Iunian ,Declarație de presă ,19 dec'37

("Dimineața " , 33, nr. 11.136, 20 dec. + foto-medalion Gr.Iunian)

El reprezintă o formațiune radicală ,în care nu atât convingerile democratice cât **obsesiile unui om orgolios ,desamăgit și enervat** ,în cei 5 ani de dizidență s-au transformat într-un **fetis** care a atras oameni ai domnului Stere, Leancă ș.a.oameni măcinați de frustrări și resentimente prin prisma cărora **taxau partidele și atitudinile politice : democrație, parlamentarism, lege electorală ,restabilizare** .

Pentru că ,interesant,el vorbește de democrație, parlamentarism etc etc,dar **se ferește ca de dracu** de a fixa **rolul partidelor** în aceste mecanisme.Parcă, printr-un joc al hazardului , după revenirea lui Lupu la PNTJ (mart.'34),cineva trebuia să-i ia locul :**Iunian este Lupu** unei alte etape din istoria PNTJ Doc. integral-**fișier PRT - II -**

Gr.Iunian / 19 dec.'37

...Regim constituțional parlamentar ?!

#Regim odios de dictatură lașă !

" Ne-am dat seama că **o modificarea situației economice** nu este cu puțință atâta timp cât nu vom instaura în România **un regim realmente democrat** .E adevărat că **cercetătorii textelor noastre constituționale** ar conchide că în România **există o așezare democratică, regim constituțional parlamentar** .Cameră aleasă pe baza **sufragiului universal** , cu **reprezentare proporțională** .Ce voiți mai mult ? **Aceasta este litera constituției** .

"Din nefericire ,**practica e alta** .Ea a dus la **cel mai odios regim** , al unei **dictaturi lașe** ,cu răspunderea **guvernelor abuzive** degajată asupra unui **parlament** care este **lipsit de inițiativă** și e **supus orbește guvernului** care-l alege ,sau ,mai bine zis, care-l numește ."

Gr.Iunian / 19 dec.'37

#Puternic curent antiparlamentar

După ce amintește **falsificarea regimului democratic**, el spune că această falsificare

amenință regimul parlamentar. Partizanii regimului dictatorial au prins curaj și s-au format partide cu scopul de a lupta pentru înlăturarea regimului democrat parlamentar.

#PNL și PNT -interese egoiste

[LD:nu se poate spune însă că Iulian nu a avut pispicacitate.]

"Am crezut că, în aceste împrejurări, **se impunea** mai mult ca oricând **lupta pentru instaurarea unui regim real democrat.**

Am cerut modificarea **legii electorale** și apoi, pe temeiul unei legi cinstite, **cu reprezentare proporțională reală**, să se facă **alegeri libere**, prezidate de un guvern care să ofere toate garanțiile.

Interese egoiste de partid au împiedicat partidele ce se afirmă democrate - menționez PNL și PNT -să sprijine această formulă de succesiune, **singura democratică și necontestată constituțională**, dat fiind că **nici un partid nu întrunise** în precedentele alegeri județene, **peste 50%**, pentru a fi îndreptătit să reclame **puterea**.

"O înțelegere a diferitelor puteri s-ar fi impus, căci în acel parlament **nici un partid n-ar fi împlinit 40%**. Înțelegerea s-ar fi constituit pe baza unui program de lucru.

Guvernele ar fi fost ale țării, nu ale partidelor și, în special, **a clientelei lor politice**

"A precumpănit, însă o altă soluție. Avem din nou un guvern de partid."[----]

7.)Rezultatele alegerilor parlamentare

("Dimineața ", 24 dec.'37 ;)

("Parlamentul Românesc ", an VIII, nr .255-258, 31 dec.'37)

Doc.integral :**fișier Alegeri -III-**

[LD :Alegerile din '37 **nu au fost un " accident"** în evoluția democratică a României .

Ceea ce a urmat acestor alegeri a fost **"accidentul "**

Toată bulversarea electorală cu aspect de **preludiu la război civil** a purtat **amprenta momentului** și a primit cea mai **nefericită soluție** .

Aceasta nu înseamnă nici "scutire" de responsabilități,nici ignorarea erorilor,nici menajarea vinovaților ,nici tragerea de învățăminte.Din păcate ,această categorie de judecăți, nu se poate sustrage subiectivității istoricului care-și trage concluziile din suma subiectivităților actorilor din epocă.Eu am încercat .]

[LD :Având în vedere **rezultatul "surpriză" al alegerilor** ,cifrele care au fost publicate diferă de la o gazetă la alta ,dela o zi la alta.Aleg și eu câteva **statistici** din **"Dimineața "** și rev. **"Parlamentul Românesc "** ,pentru a putea **să măsoar** ,fie și aproximativ, **barometru politic al curentelor,pe plan general sau local**.Din păcate,la **nomilizarea deputaților și senatorilor aleși** ,nu li se arată **apartenența politică** ,și va trebui s-o indic eu ,ceea ce este dificil Voi formula și câteva **ipoteze sub semnul lui " dacă "** , cu **caracter speculativ** . Realitatea istorică va fi : **guvern de tranziție Goga** urmat de **instaurarea dictaturii regale**.]

#Rezultat fără precedent

Ministerul de Interne a comunicat ieri rezultatele din ultimele județe .Într-o **Notă**, ministerul a precizat că rezultatele au un **caracter " oficios"** ,fiind **comunicate de prefecturi** , numai **pentru informare** .**Datele oficiale** vor fi comunicate de **Comisia Centrală Electorală** ,după cercetarea dosarelor de la circumscripții.După cifrele comunicate , ziarul a ajuns la următoarele **concluzii** : Ne aflăm în fața unui **fapt fără precedent** în anele noastre politice și de când există actuala lege electorală ("Dimineața "/ 24 dec.'37)

...Nimeni n-a obținut 40 %

[LD:19 iun.2007.Contestata **"primă electorală"** devine caducă .

Ce-ar fi fost să se fi desființat ,cum o cereau de atâta vreme ,atâtea partide ?

Ar fi intrat mai multe partide în Parlament .

Cum se mai putea constitui **"majoritatea"** parlamentară ?

Locul alianțelor electorale,l-ar fi luat **colaborările negociate** .

De ce partidele n-au acceptat ad-hoc reprezentarea proporțională ?

De aia! Răspunsul se află în tot ce am descris până acum.

Cine a fost de vină ? Carol II ,partidele sau clasa politică ?

Toate la un loc și fiecare în parte

Cine se va bucura (sau beneficia) de noua situație ?

Regele ,aripile pro-carliste din toate partidele ,**liderii** sătui de atâta "democrație parlamentară" sau setoși de putere,intelectualii neîregimentați (sau neutri) dornici de privilegii și glorie.

Masele ("electoratul "),cu alte motivații ,din credulitate sau obosite de gâlceava politicianistă.

"Guvernul **n-a obținut cota de 40 %** ,dar nici un alt partid **n-a obținut-o**, încât să poată cineva beneficia de **prima electorală** "Discuțiile cu privire la **cauzele** care au dus la acest grav **incident politic**,care poate duce la consecințe din cele mai importante ,**se fac în toate felurile**.

...La PNL:reproșuri,ipoteze,soluții

Regimul liberal trece **printr-o forte grea încercare** .Unii cer ca guvernul să-și prezinte **imediat demisia** .Alții înfățișează **caracterul special** al **curentelor extremiste**:

Liberalii se plâng de lipsa de lealitate a sașilor și ai **vaidiștilor** cu care s-au cartelat ;**alții se plâng** că **șefii de organizații n-au fost energici și activi** ;**alții declară** că **plecarea guvernului nu se va produce** ,deoarece **PNL are , totuși ,cel mai mare număr de voturi** , iar în parlament va avea cel mai mare grup parlamentar .

Alții lansează ipoteza constituirii **unui guvern de concetrare**.Este posibil ca ,până la 17 februarie ,**să se dea o nouă configurație Cabinetului** ,având caracterul unui **"guvern de concentrare "**

...Prevederile Legii electorale

Art.90 ,paragraf b :

"Nu se declară nici o grupare majoritară în cazul când nici una din ele nu a obținut procentul de 40 % din voturi ,precum și în cazul când două grupări au paritate de procente "

Art.93 prevede :

"În caz când nu s-a declarat nici o grupare majoritară ,mandatele se împart între toate grupările,proporțional cu procentul de voturi obținut de fiecare din ele "

Art. 91 , aliniat 2 spune :

" Acest calcul se obține înmulțindu-se numărul mandatelor de atribuit în circumscripții cu procentul de voturi obținut ;fracțiunile zecimale mai mari ca 0,5 se rotunjesc la o unitate , iar cele egale sau mai mici ca 0,5 se suprimă "

"Dimineața" / 24 dec.'37

...Scorul electoral pe partide

Votantii2.700.000

Formațiunea	Voturi	Procentaj	Loc	Mandate
Guvernul +cartel	971. 000	37,5 %	1	142-145
PNȚ-Iul.Maniu	530.000	19,40%	2	77
T.p.Țară -CZCodreanu	430.000	16,098 %	3	62
PNC -Goga Cuza	260.000	9,70%	4	35
P.Maghiar	117.892	4,43%	5	?
PNL- Gh.Brătianu	107.000	4,32%	6	12
PRT Gr.Iunian	58.793	2,21%	7	8
P.Agr.-Argetoianu	42.979	1,61 %	8	?
P.Evreesc	34.849	1,31%	9	?
PSD +PSU	22.740	0,85%	10	3-4
P.Poporului -Averescu	21.775	0,81 %	11	?

(Cf."Dimineața" / 24 dec.'37)

≡Alegeri Cameră .Partidele .Totalizări pe țară

Alegători înscriși 4.649.163

Votanți 3.071.705

Absenteiști1.577.458

Formațiunea	Voturi	Procentaj	Loc	Mandate
Coaliția guvernamentală	1.103.323	35, 92%	I	152
PNT	626.642	20,40%	II	86
Totul pentru Țară	478.378	15,58%	III	66
PNC	281.167	9,15%	IV	39
P.Maghiar	136.139	4,43%	V	19
PNL-g	119.361	3,89%	VI	16
PRT	69.208	2,25	VII	9

-----Sub pragul de 2 %-----

P.Agr.	52.101	1,70%	VIII
Part.Evrees	43.681	1,42	IX
Partidul German	43.612	1,42%	X
PSD	28.840.	0,94%	XI
PP-Averescu	25.567	0,83%	XII
P.Frontul Muncii	6.986	0,23%	XIII
53 alte grupări	11.145	0,36%	XIV
Voturi anulate	45.565	1,48%	

Partidele care n-au întrunit minim 2% pe țară, au fost excluse de la repartitia mandatelor
(Cf." *Parlamentul românesc* " / 31 dec.'37)

-387 deputați aleși(din 5.000 candidați)

" Publicăm lista noilor deputați și senatori , întocmită de **Comisiunea Centrală Electorală** în mod **definitiv**.**Deși se crede că noul parlament va fi anulat** mai înainte de a se fi constituit , și **se vor orândui alegeri generale pe alte baze și în alte condițiuni**, este pentru noi o elementară datorie aceasta ,deoarece țara întreagă s-a străduit să aleagă ,iar dintre cei 5.000 de candidați - cel puțin **aceia care au izbândit** ,cu mari osteneli și cu mari cheltueli , merită să le consacram aceste pagini. "

[LD :Din păcate, nu le scrie **apartenența**. O să încerc să o indic eu .Mai greu este cu cei de pe **lista G de F** .Vreau să văd cine din **clasa politică de până la 1937** îl va urma pe **Carol** .]

Brătianu I.C [Dinu] PNL	Brătianu Gh. I. (PNL-2)	Brătianu Bébé (PNL-1)
Baciu A.dr (PNC?)	Banu Gh.dr. (PNC)	Barbu Ilie
Bălănică C	Băliban T	Barta I
Banea I. (?)	Bărcă V	Băran C dr.
Bejan P. (PNL)	Belu N dr.	Bentoiu A. (PNL)
Belgea I (?)	Besinger Fr. (P:Magh. ?)	Bela B. (P.Mag.)
Bela S. (P.Mag)	Beldie V.Gh. (PNT ? PRT ?)	Bețianu P (G de F ?)
Bene F (?)	Beni S	Bethlen Gh (P.Mag)
Bethlen V (P.Mag)	Bene F	Beni S(P.Magh)
Bethlen Gh (P.Mag)	Bethlen V (P.Mag)	Bidian A. (G de F)
Blănaru I	Birtolon A. (PNT)	Bogdan D
Bogdan Șt.dr	Bocu Sever (PNT)	Boldea R
Bocaniciu S	Bontaș I	Bogos D. (PNT)
Boșcoianu A	Brăileanu Traian (G de F)	Brătescu Gh
Budișteanu R (G de F)	Budurăscu N	Bursan C

Cuza AC (PNC)	Cuza Gh.A.Ac (PNC)	Cancicov M (PNL)
Cipăian Gh (PNC)	Ciumetti C (G de F)	Clime Gh (G de F)
Codreanu CZ (G de F)	Codreanu I.Z (G de F)	Cantacuzino Gh.M (G de F)
Cantacuzino AI (G de F)	Călinescu Armd. (PNT)	Călugăru FI
Cazaciu Gr. (PNC)	Câdea R	Cartoian AI. (PNT)
Căpâlnianu I	Cârlan Gh (PNC)	Ceașoglu Cr. (PNT)
Cerbu Gh	Chiriac D	Ciolac Gh (PNC)
Ciorogaru Gh.	Ciulei AI	Ciobanu Șt (PNT)

Codreanu I.Ion (PNT)	Coliban I	Cotigă Tr. (G de F)
Constantinescu Atta (PNL-g)	Constantinescu -Bordeni (PNL -g)	Coțoiu Șt .
Constantinescu Al (PNL)	Constantinov Șt .	Costin I (PNL)
Corâciu N	Cornescu Stel.	Cosma A dr (PNT)
Costinescu I dr. (PNL)	Cosma Nerva Traian	Cuzin AC ș.a.ș.a
Crângaru Gh	Crihan Anton	
Dandea E (PNL)	Danciu C	Dăscălescu Cr
David I	Demian T	Deleanu Th
Deleanu Gh (PNLg)	Demetrescu -Brăila dr (PNL)	Demetrescu Colțești
Dimitriu Șoimu (PND ?)	Djuvara M (PNL)	Dimitriu VI (PRȚ)
Dobre Bănică (G de F)	Donescu Al Gh (PNL)	ș.a, ș.a
Enescu I D (PNL)		
Fărcășanu N (PNL	Gr.Filipescu (PConserv.)	Flondor N (PNL)
Fotino Gh (PNL)	Franasovici Rich (PNL)	Furdui Gh (G de F) ș.a.ș.a
Goga Octavian (PNC)	Gafencu Gr (PNT)	Gane Titus dr
Gălășeanu P.	Gal N	Găvănescu I
Găzdaru I (G de F)	Gârneață I (G de F)	Gârcineanu P
Georgescu -Cocoș N (PND)	Georgescu -Tulcea	Ghelmegeanu M (PNT)
Gheață P. (PNL)	Ghițescu Stan (PNC)	Giurescu CC (PNL -g)
Grossu Virg (PNT)	Graur N (ziarist ?)	Gyr Radu (G de F) ș.a.ș.a
Halippa Pant (PNT)	Hallunga Al.	Hâncu Eug. (G de F ?)
Hasnaș S (PNT)	Herghelegiu Gh. (G de F)	Hudiță I (PNT)
Iorga N (PND)	Iorga N Mircea (PND)	Iacobescu Tr (PRȚ ?)
Iamandi Vict. (PNL)	Iasinschi V (G de F)	Iakabffy EI (P.Mag)
Ioanițescu DR (Fr Rom)	Ionescu Virgil (G de F)	Ioan P.Ioan (PNL ?)
Ioanid Tilică (PNC)	Iovipale N	Iunian Gr . (PRȚ)
Iuca D (PNL)	Ivăncanu Gr	ș.a.
Jucu I	Kenderfi E	Kințig I
Koch R	Krauter Fr (Pgerm)	
Lascu R (PNL -g)	Lazăr Ilie (PNT)	Lăzărescu Ed.
Leanca C (PRȚ)	Lecca M	Lepădatu V (PNT)
Lobonțiu Em.	Lugojanu Ion (PNT)	Lupu C
Lupescu I	Lunguleac I	ș.a. ș.a
Maniu Iuliu (PNT)	Mihalache I (PNT)	Madgearu Virg. (PNT)
Marcu V	Mangra I	Manolescu -Strunga (PNL)
Gavrilă Marinescu (PNL ?!)	Măcărescu G. (PNT)	Marcu P.
Meitani R	Micescu I (PNC)	Milcoveanu I
Mioc R	Mirto Ed. (PNT)	Mihăescu Șt. (PNT)
Moța I (G de F.)	Moșoiu Tib. (PNL)	ș.a. ș.a
Nădejde C	Nasta Iuliu (PNL)	Nazarie Gh
Neguș Aurel (PNL-g)	Negură M (PNL)	Nemoianu P
Nestor Remus	Nicolaescu I.C (PNL)	Nistor I (PNL)
Ogrezeanu D	Onose Gh	Oromolu M (PNL)
Osianu Gh.	Ottescu N (P.Cons.?)	

Perișteanu Gr. (Fr.Rom)	Papanace C (G de F)	Pelivan I (PNT)
Penescu N (PNT)	Petrașincu V (G de F)	Plessia I
Pillat I (PNL)	Piso Eug (PNL)	Polihroniade M (G de F)
Pop Ionel (PNT)	Popescu Necșești (PNL)	Popescu Zorica N
Popov Adonis (PND)	Popoiu C (G de F)	Potârcă Virg (PNT)
Prelipceanu V (PNC)	Protopopescu D (G de F)	Prie Oct. ș.a, ș.a.
Rădulescu -Mehedinți V (PNT)	Ralea M (PNT)	Răducanu I (PNT)
Răutu D (PNL)	Răutu M	Rășcanu V (?)
Robu Nichif (PNC)	Roth H.Otto (P.Germ)	Rotta Al
Roșculeț Radu (PNL)	Roxin T (PNT)	Rujinschi Gh.GI (PNT)
Săveanu NN (PNL)	Săndulescu C	Săndulescu N
Savin I.Gh	Sas F	Scridon L (PNC)
Șerbescu Sebastian	Serdici V (PNT)	Șeitan N
Slăvescu M.Gh	Slăvescu Take	Slăvescu Mișu
Slama Gh	Șiancu Emil	Simian Dinu (PNT)
Silaghi V (G de F)	Sima Horia (G de F)	Solomon Virg. (PNT)
Spineanu C (PNT)	Stati P	Stănescu Justin
Ștefănescu Goiceanu (PNT)	Ștefănescu Goangă (PNL)	Sturdza DM (G de F)
Sturza C. (G de F ?)	Surugiu Gh (G de F ?)	ș.a.ș.a.
Tilea Viorel (Fr Rom.)	Titulescu N (PNT ?!)	Tătăranu C (PNL)
Tătăărăscu Al.	Tătăărăscu C.	Tătăărăscu Em.
Tătăărăscu Gh (PNL)	Tăutu N	Tegăneanu C
Todea Gh	Todoran N dr	ș.aș.aș.a
Toma C (PNL -g)	Topa P. dr. (PND)	Topciu D (PNC)
Totu N (G de F)	Trestianu N	Trifan Tr
Trifan I	Tudor Gh	ș.aș.a
Urziceanu Gh (PNC)	Urdea I	Uzum F
Vaida Al (Fr Rom)	Valjean	Vântu I. Gh (PNL)
Vescan I	Vulpe I	Vojen IV
Vișină Gh	Verbițchi p	ș.a. ș.a.
Willer Iosif (P.Mag)	Xeni C (PNL)	Zaloziecki VI (P. ucr.)
Zane Gh (PNT)	Zăvoianu Șt (G de F)	ș.a.
(Cf." Parlamentul Românesc" / 31 dec.'37)		

▀Alegerile pentru Senat

Comentar LD : Ziarul "Dimineața" nu comentează deloc rezultatul la senatoriale.De aceea voi face eu câteva remarci , bazându-mă pe tabloul publicat .

/Este foarte clar că , **dacă** acest parlament ar fi fost validat ,**PNL** ar fi avut **o majoritate zdrobitoare** și ar fi putut să-și asigure succesul legiferării .

Exceptând : **3 senatori PNT** (**Sichitiu, Coroianu și Fodoreanu**) ;**2 senatori Total ptr.Țară** ((protopop **I. Moța și M.Manoilescu**) ; **6 senatori P.Magh. și P.German ,mandatele celelalte au fost acordate PNL.**

La senatorii aleși, adăugându-se **senatorii de drept** : capii **confesiunilor și generalii** ; **șefii unor partide sau diplomați** (**N.Iorga** , **N.Titulescu,THFlorescu, Gr.Iunian,Dr.Lupu**) și cei aleși de **Camerele profesionale** (**N.Penescu** ,)ar fi existat destule **"voci "** în Maturul Corp. **/În majoritatea județelor**, locurile **I și II** sunt ocupate de **PNL și PNT** ,ceea ce **confirmă** aprecierea lor ca **formațiuni solide,cu structuri** în toate județele,cu **cadre și aderenți** în toate provinciile țării.

/Faptul că **Garda de Fier** ocupă în unele județe **locul I** (Arad și Neamț) sau **locul II** (Brăila,Câmpulung, Cahul, Covurlui, Dolj, Putna, Prahova, Roman,Râmnicu Sărat ,

Rădăuți ,Suceava) , este **o confirmare** a faptului că ea a fost **principala beneficiară a Pactului de neagresiune**, în **detrimentul PNT** ,căruia i-a luat locul.

/PNC a avut **performanțe mai slabe** decât Garda, dar în județele unde a urcat pe **locul II** , a reușit să atragă **și susținătorii de altădată ai Gărzii** (Bacău, Botoșani, Baia, Bălți, Hotin, Iași, Lăpușna, Orhei,)

/Cât despre performanțele unor partide "fiefuri personale" , care nu justifică audiența de care beneficiau , nu există decât o explicație :**cultivarea lor de către Rege**

(**Argetoianu-** la Dolj) sau o popularitate locală (**Stere** la Soroca **și Iunian** la Gorj)

/Insignifiant ca număr de voturi :**PSD, Frontul Muncii**, (Bălți, Caraș, Ismail) dovedește faptul că atât **muncitorimea română** (și așa slabă numeric),cât și **funcționăria sau orașenii săraci**,nu erau atrași de lozincile socialiste,și că **social-democrații** intraseră în parlament (1928) numai datorită cartelului cu **PNT** .

/**Concluzie** : **PNL a câștigat alegerile pentru Senat** ,dar **a pierdut** prin neatingerea celui prag electoral de **40%** , stabilit de lege .În felul acesta ,**legea și-a exercitat exigențele** nu numai asupra **partidelor mici** care o detestau pentru că nu puteau trece de pragul de **2%** , dar **devine o piedică și pentru partidele mari** .Acest lucru va contribui la **creșterea curentului care cerea o modificare a legii**.Cum va fi rezolvată problema în noul regim, vom vedea

(Cf."Parlamentul Românesc" / 31 dec.'37)

-Senatorii aleși

Zelea I. Codreanu (G de F) ;**prtp.I.Moța**(G de F- Arad) ;**M. Manoilescu** (G de F- Arad)
dr N.Milea (Alba) **gralSichitiu** (PNT-Argeș) **M.Velea** (PNL- Baia)
E Racoviță (Bacău) **dr.I.Bordea** (PNL-Brașov) **L.Bica**
dr.Iuliu Moldovan (PNT) CEPetrescu (Bihor) M.Vasiliu (Bihor)
Radu Portocală (PNL-Brăila) **Virgil Popescu** (PNL-Buzău) D.Lupescu (Buzău)
Gh.Chirilă (Botoșani) **Buzdugan Ion** (PNL-Bălți) **Aurel Oancea** (Constanța)
Șt.Fabius (PNL- Cluj) **Roșca Pavel** (Cluj) **Forfotă** (C.Lung)
Gral Tănăsescu (Cernăuți) **Gh.Alecsievici** (Cernăuți) **ElemerGhiarfas** (P.Mag.Ciuc)
Vasile Covată (Caliacra) **T.Arnăutov** (Cetatea Albă) **S.Grasiev** (Cetatea Albă)
Sofocles Cavalotis (Cahul) **C.Stoicescu** (Craș) **I.Fira** (Caraș)
E.Codreanu (Covurlui) **P.Dragomirescu** (Dâmbovița) **T.Constantinescu** (Dâmbovița)
Gh.Tomazian (Dorohoi) **Popescu , Cezar Balaban , I.Marinescu , P.Economu** (Dolj)
Tașcu Pucerea (PNL -Durostor) **O.Pop** (Făgăraș) **I.M.Geale** (PNL -Gorj)
V.Pană Buescu (Hotin) **I.Bujoiu, Vlad Aurel, D.Fulop** (PNL- Hunedoara)
I.Chirilov (Ismail) **Niculescu, Otulescu , Cristodorescu** (PNL - Ilfov)
N.Maxim , David Mihai (Iași) **Marius Roșca** (Ialomița)
Alex.Costin, Luca Brânză, Celebidache (Lăpușna-Chișinău) **C.I.Petrescu** (Muscel)
Petre Nistor , Grigire Tăușan (PNL -Mehedinți) **D.Gafton , M.Căprucean** (Mureș)
P.Condruț (Maramureș) **D.Nacu** (Năsăud) **M.Manoilescu** (G de F -Neamț)
C.Stavarache (Olt) **V.Andraș** (Odorhei) **Ispir V.Gh** (PND ?-Putna)
Munteanu Râmnic, D.Sfetcu, Cristodorescu (Prahova) **Pavel Cuciujna** (PNL ? Orhei)
Marius Paschievici (Romanai) **Alex.Zamfirescu** (R.Sărat) **I.Simionescu** (Rădăuți)
V.Tăutu(Roman) **Paul Benea** (Satu Mare) **D.Floașiu** (Sibiu)
Gh.Fodoreanu , Iuliu Coroianu (PNT- Sălaj) **Victor Motogna** (PNL - Someș)
D.Iavorschi, Alex.Mihăilă (Soroca) **V.Feneșiu , R.Ancușa** (Severin)
dr.S.Farcaș (Storjineț) **Ioan Jauca** (PNL-Suceava) **Romeo Vidrașcu** (Tecuci)
A.Mutu (Târnava Mică) **Fr.Konert** (Pgerm.Târnava Mare)
A.Coman, N.Porumb , E.Keitter T.Catalină (Timiș) **Șt.Nistor** (Tulcea)
Georgescu -Bârlad (PNL- Tutova) **Constantiescu , M.Preoteasa** (Teleorman)
G-ral Rășcanu (Vaslui) **G-ral Rădulescu, P.Nicoleanu**(Vlașca)
Gogu Ștefănescu (Vâlcea)
M.Berceanu, Dumitrescu , P.Frumuzache, C.Teodorescu (PNL , Capitală)

////////////////////////////////////

-Camerele Agricole

C.Sescioreanu (Bucur) Alex.Doiciu (Galați) **I.Botez** (Iași) V.Macovei (Cluj)

-Camerele de Comerț și Industrie

NSPenescu (PNTJ , Bucur) I.Comșa (Cluj) Apostol Popa (Galați)
Mircea Costinescu (Iași) V.Macovei (Cluj)

-Camerele de Muncă

Negoescu Ion (Galați) E.Ceaicovschi (Iași) Ilie Calciu (București) **Ion Flueraș** (PSD , Cluj)

-Colegiile Universitare

Prof. d.Danielopol (Bucur) **prof. N.Costăchescu** (PNTJ , Iași)
prof. Coroamă (Cernăuți) prof. N.Drăgan (Cluj)

-Senatori de drept *

Ion Nistor (PNL)	Alex.Lapedatu (PNL)	Nic.Titulescu
Vict.Antonescu (PNL)	dr.C.Angelescu (PNL)	M.Gh Orleanu (PNL?)
N.N.Săveanu (PNL)	Ștefan C Ion (PNL)	Nic.N Botez (PNL)
Vasile P.Sassu (PNL)	N.Iorga (PND)	I.Th Florescu (PNL -3)
Grig.Constantinescu	Leonte Moldovan (PNL)	Gh.Ghițescu
I.Purcăreanu	Grig. Iunian (PRTJ)	dr.N.Lupu (PNTJ)

-Președ.la Curtea de Casație peste 5 ani :Oscar N.Nicolescu

Conform art. 73 , diverse aliniate , sunt declarați senatori de drept :

-Generali care au comandat în fața inamicului , cel puțin 3 luni (art.73) :

Mareșal Alex.Averescu .mareșal C.Prezan
g-ral Arthur Viăitoianu g-ral Gh.Mărdărescu

-Generali cu funcția de Șef al M-St.M sau inspetori g-ral de Armată , cel puțin 4 ani :

g-ralii : **I.Popovici, Alex.Lupescu, Nic.Petala, Henri Cicoschi**

-Președinții Ad.Naț de la Chișinău, Cernăuți și Alba Iulia , care au declarat Unirea .

Ion Inculeț

-Reprezentanții cultelor

Biserica ortodoxă (18) :

SSPatriarhul Miron ;	IPSSMitr. Moldovei , Nicodem ;	al Ardealului , Nicolae ;
al Bucovinei și Maramureșului , Visarioan ;		al Basarabiei , Gurie ;
al Râmnicului , Vartolomeu ;	al Romanului, Lucian ;	al Ismailului , Dionisie ;
al Hușilor, Nifon ;	al Galațiului , Cosma ;	al Buzăului , Ghenadie ;
al Aradului , Andrei ;	al Clujului, Nicolae ;	al Oradiei , Nicolae
al Caransebeșului , Vasile ;	al Argeșului, Grigorie ;	al Constanței ; Gherontie ;
al Hotinului, Tit .		

Biserica Unită (4)

IPSS mitropolit al Blajului , dr. Al.Nicolescu	PS Episcop al Clujului , Iuliu
PS Episcop al Iugojului, Ioan	PS Episcop al Maramureșului, Alexandru

Alte culte

IPS Arhiepiscop romano-catolic Cisar

PS Episcop **reformat** Vasarhely
PS Episcop **luteran** Glondys
Şef -Rabinul Isac Niemirower
baş -Muftiul (când va fi definitivată legea cultelor minoritare)

***Nevalidați :**

C.Argetoianu, ACCuza, C,Neamțu ,N.Chirculescu
Alegeri / 20, 22 dec.'37
(Cf."Parlamentul Românesc" / 31 dec.'37)

Guvern Goga -Cuza ,29 dec.'37-10 febr.'38

LD:Vezi pe larg la fișier Guvernul Goga

8.)Armd.Călinescu , Însemnări .10,12 ian.'38

[LD : Din păcate, nu avem multe documente și mărturii privind această scurtă și frământată guvernare . Dacă ar fi să dăm crezare lui Călinescu,Urdăreanu era veriga de legătură cu Palatul , iar Călinescu se afla în plin efort - ambițios , subiectiv și oportunist efort !-de a capta bunăvoința regală prin scenarii conforme cu năzuința lui Carol de a se debarasa de povara partidelor .

Parlamentul ales și partidele le stăteau " în gât" .

Conform Constituției, nu era voie să fie dizolvat în vacanță parlamentară ,trebuia întrunit și apoi dizolvat (cum făcuse și Tătăreanu !) Dacă regele Carol mai avea un scrupul constituțional, Călinescu încerca să i-l spulbere .Problema crucială era însă alta :repetă alegerile în regimul constituțional existent,sau nesocotesc Constituția,fac alta ,schimbă și legea electorală ?
Și abia după aceea să facă alegeri ?Deocamdată ,au dominat culisele.]

#Culise și tatonări

[LD:vezi pe larg la fișier Guvern Goga]

10 ian.

Lungă convorbire cu Urdăreanu .Îmi spune că am căpătat încrederea regelui [-----]

Îi spun că **situația guvernului nu e tocmai bună** :[.....]

6.prin **concentrarea liberală** și eventuala **acțiune comună cu n.-l** [național -țărăniști]

se slăbește poziția noastră ;

7.spun că trebuie **atenție la Vaida** și **pregătit întregirea PNT cu noi** [LD : grupul disident]

E de acord , va vorbi cu Rex .

12.ian.

Goga mă ia de la gară cu mașina lui și-mi spune că **va vorbi cu popa Moța pentru desfacerea pactului dintre Gardă și n.l.**[național -țărăniști]

Armd.Călinescu / 10, 12 ian.'38

9.)C.Z.Codreanu,Comunicat și Circulară 13 ian.'38

(Cf.**Circulari și Manifeste** , 1927-1938 ,Colecția "Europa" ,**Ion Mării** Munchen, Ediția a 5-a, 1981)

Vezi doc.integrale la **Fișier Garda de Fier VII** (scrieri)

LD : În aceeași zi, un **Comunicat** de presă și o **Circulară** .

Dacă se face abstracție de fondul doctrinei (consecvent și perseverent antisemită) ce transmitea el ca mesaje ? :**hotărârea** de a avea o conduită **legalistă** , și de a imprima mișcării acest caracter "**cuminte**" ;**predispoziția** spre **colaborare** cu guvernul , inclusiv în parlamentul reieșit în alegeri ,unde întrecea cu mult în procente PNC ;**afirmarea loialității față de rege**, în termeni categorici ,ba chiar și în numele lui Maniu.

Este greu de stabilit dacă această tactică denota violență, capcană, frică sau oportunism.

În orice caz , asemenea declarații **nu puteau oferi pretext de represiune.**

Pentru legionari, **rugăciune și reculegere la comemorarea jertfei lui Moța și Marin]**

CZCodreanu /13 ian.'38

Comunicat: atitudinea față de PNC și guvernul Goga - Cuza

(p. 234 -237) [-----]

"Domnilor ziariști,

Vă rog aduceți la cunoștința celor pe care îi interesează părerea noastră, următoarele :

Este cunoscută **atitudinea** de acum o lună a **Partidului Național Creștin față de mișcarea legionară**. Păstrăm rănilor unui **atac nedrept, care ne-a durut**, nu pentru că ar fi avut vreun efect electoral asupra noastră, ci pentru că **a fost nedrept și mai mult decât nedrept.** [----]

/Guvern bine-venit, naționalist

"Și acum ,urmează a ne fixa **atitudinea față de noul guvern** . Vom aluneca oare pe panta trasată de el ? Nu ! Pentru că noi trebuie să fim corecți **chiar dacă alții n-au fost cu noi**, și să nu lăsăm nici o pată pe trecutul mișcării noastre . **Noi vom zice : <Oricum și pe oriunde ați venit , fiți bine-veniți ! Sunteți un guvern naționalist .**" [-----]

/Contra dizolvării Parlamentului și convocarea de alegeri noi

"**Nu sunt de părere că e bine ca PNC să dizolve Corpurile legiuitoare și să procedeze la noi alegeri** , deoarece părerea mea este că **guvernul nu poate atinge** , în noi alegeri , **nici 30 %** Ceea ce ar însemna **un efort inutil** care ne-ar duce la punctul de la care am plecat ,adică la un **guvern fără primă , deci fără majorități parlamentare .**

"**Mie îmi convin alegerile , pentru că legionarii sunt neobosiți și vor da bătălia** având ca țintă de atins : **dublarea voturilor .**

/G de F va colabora în Parlament punctual cu Guvernul

"În cazul deschiderii actualelor **Corpuri legiuitoare , Mișcarea Legionară este dispusă să acorde votul său** pentru buget și pentru votarea unor legi urgente . [-----]

/Coroana nu trebuie împinsă spre dictatură

" Termin atrăgând atenția acelor care , **în nechibzuința lor , încearcă să împingă Coroana spre o dictatură , că aceasta ar echivala cu o nenorocire .**

"**Cea mai mare înțelepciune este aceea de a ști să ocolești poziția care ar putea pune Coroana în conflict cu națiunea sau cu destinul Ei .**"

CZC / 13 ian.1938

10.) Armd. Călinescu , Însemnări, 13,14, ian.'38

[LD :Din **mărturiile lui Carol**, aceste pagini au fost **rupte !** ;din **mărturiile lui Tătărescu** , evenimentele din perioada dec.'37 - 1940 **lipsesc**; doar fotografiile reproduse îl arată pe Tătărescu la 11 ian.'38 cu Dinu Brătianu și Gh.Brătianu ,la reîntregirea PNL! ;

Vaida , în memoriile sale, face un **salt peste interval**, direct la Constituția nouă din 1938 ! ; lui **Goga** i se apropia **moartea**, și , ocupat cu guvernarea, **nu și-o fi scris jurnal !** .

Mă văd silită de aceea să folosesc acele **dubioase înregistrări telefonice** ale Siguranței și **mărturiile lui Călinescu și Codreanu .**

/ discuție cu Rex / dilemă : convocarea parlamentului ? dizolvare ? alegeri ? /]

Călinescu / 13 ian.'38

...Carol :scrupule cu dizolvarea Parlamentului

13.ian.Consiliu economic, sub președinția Rex.[----]

După consiliu, r. m-a reținut 30 minute . Am discutat asupra situației .

Mi-a spus că **are scrupule în privința dizolvării parlamentului** , înainte de întrunire

Îi răspund că **nu putem merge pe terenul lui Maniu** . [**LD : linia constituțională**] [-----]

...Goga:îngrijorat ,presează cu dizolvarea

Seara , [-----] Urdăreanu îmi spune că **a lucrat pentru calmarea Gărzii de Fier** .

Crede că e bine **să facem și noi întregirea cu Vaida** , înainte de alegeri .

Spune că Rex mă va chema în audiență împreună cu Goga.**Goga**,nițel îngrijorat ,adusesse la palat **decretul de dizolvare** [a parlamentului] .**Rex nu l-a semnat**

14. ian.

...Partidele:demersuri, retransșări,conciliabule

/Rădulescu -Mehedinți [ministr.Juștiție] a adus la audiență **decretul de dizolvare** .

Rex nu l-a semnat [-----]Rex l-a întrebat dacă **nu s-ar putea obține încrederea majorității liberale în Camera !**

/Vaida a fost primit în audiență .

/Codreanu a făcut declarații neostile guvernului .

/Liberalii s-au întregit [la 11 ian.] **Tătărăscu pare încercuit .**

/ **Maniu ar încerca o manevră cu Dinu Brătianu**

Armd.Călinescu / 13- 14.ian.'38

Guvern Miron Cristea - I -10 febr.'-29 mart.'38

11.)Constituția " Carol II " , 20 febr.1938 ;promulgare ,27 febr.'38

(Enciclopedia României, vol. I (**Doc. integral : Constituție - II -**

[Atenție L.D: la această Constituție trudeau cei desemnați, într-o vreme când partidele se vânzoleau pentru anunțatele alegeri din martie '38 .

Prin Constituția'38, **lovitura de stat** intră în **legalitate " constituțională "** .

În ce privește regimul politic inaugurat prin ea, indiferent de explicațiile doctrinarilor și interpretările ulterioare , după părerea mea este **o originală , românească, dictatură regală sau autoritară.**

A.)20 februarie'38.Constituția Carol II

(M.O.nr.48 ,27 febr.'38 ;(*Enciclopedia României*,1938,vol. I ,pag 222 /1-6 /)

(Rev."*Parlamentul românesc*" , 28 febr.'38; "*Universul* " , 20 febr.'38))

Titlul III

Despre puterile statului

[LD:art. 29-33 , privind puterile în stat ,poartă pecetea improvizăției și provizotatului în care s-a "otcroiat" această Constituție,prin lovitura de stat din febr.'38.

În realitate ,timp de aprox.15 luni ,**aceste puteri se vor exercita de Rege**,prin **decrete-legi** ,în absența Parlamentului ,a legilor și regulamentelor de funcționare .

Parcurgând materia constituțională ,prinde contur **regimul politic intenționat și anticipat .]**

Art. 29.

Toate puterile statului emană de la Națiunea Română

Ele însă nu se pot exercita **decât prin delegațiune** și **numai după principiile și regulile**

așezate în Constituția de față .

Art. 31. Puterea legislativă

Puterea legislativă se exercită de Rege ,prin Reprezentațiunea Națională care se împarte în două Adunări : **Senatul și Adunarea Deputaților**.

Regele sancționează și promulgă legile.Înainte de a se da sancțiunea regală, **legea nu este valabilă** Regele poate refuza sancționarea .

Nicio lege nu poate fi supusă sancțiunii regale, decât după ce va fi discutată și votată de majoritatea ambelor Adunări.

Promulgarea legilor votate de ambele Adunări **se va face prin îngrijirea Ministerului de Justiție** care este și **păstrătorul Marelui Sigiului al Statului** .

Inițiativa legilor este dată Regelui [.....]

Capitolul II

Art.48-64.Despre Reprezentarea Națională (art. 48-64)

Art. 48 .

Membrii Ad.Legiuitoare **reprezintă Națiunea** și nu-și exercită mandatul **decât după depunerea legiuitului jurământ**.

Art. 49.

Fiecare Adunare determină **prin regulamentul său** modul după care se constituie și își exercită atribuțiunile .

Art. 50 .

[LD:O atribuție care , în Constituția'23 ,între atribuțiile Parlamentului ,prilejuind vii dezbateri privind respectarea sistemul electoral,ogindirea luptelor politice interpartidiste ,demascarea abuzurilor instituțiilor implicate etc etc.]

Validarea alegerilor pentru ambele Adunări și **verificarea titlurilor** membrilor aparținând fiecăreia din ele ,**se face de Înalta Curte de Justiție** ,înaintea de data fixată pentru întrunirea Adunărilor

Art. 51

Nimeni nu poate fi totodată membru al uneia și al celeilalte Adunări

Art.52

Deputații și Senatorii numiți de puterea executivă într-o funcțiune salariată pe care o primesc, **pierd de plin drept mandatul lor** de reprezentanți ai Națiunii .

Această dispozițiune **nu se aplică Miniștrilor și Subsecretarilor de Stat** .

Art. 53.

Membrii Ad.Legiuitoare **nu pot apăra interese particulare Statului ;**

ei nu pot face parte din Consiliile de administrație ale întreprinderilor **care au contract cu Statul ,Județele sau Comunele**.

Art. 54.

Orice hotărâre se ia cu **majoritate absolută a voturilor** ,afară de cazurile statornicite în altfel **prin Constituție** [...]

Art.55.

[LD:prin **Regulamemtele** celor două Adunări (adoptate în iunie'39) **dreptul la întrebare-interpelare-răspuns** -care prilejuiau în regimul parlamentar anterior abordarea segmentială într-un domeniu sau altul(crize generale sau locale, politica externă,lămuriri ,abuzuri)a primit o **severă strâmtorare**,o măsură restrictivă de nontransparență ,o anihilare a controlului parlamentar asupra executivului)prevăzându-se **obligația prezentării întrebării și răspunsului în scris** , fără dezbateri.

Fiecare membru al Adunărilor are **dreptul de a adresa Miniștrilor întrebări** la care aceștia sunt **obligați a răspunde în termenul prevăzut de regulament**.

Art.56,57.Imunitatea parlamentară

Nici unul din membrii uneia sau celeilalte Adunări **nu poate fi urmărit pentru opiniile și voturile de el emise** în cursul exercițiului mandatului

Art.57.

[LD:22 oct.2007.Ce deosebire între prevederile unei constituții "autoritariste" ,față de prevederile actualei constituții "democratice" ,care a transformat **triunghiul Președinție-Parchet-DNA** -în instrumente de hărțuire , vânatoare și compromitere a adversarilor.

Am încercat să atrag atenția asupra acestei anomalii , dar nu am putut sensibiliza pe nimeni !]

Niciun membru al uneia sau celeilalte Adunări **nu poate ,în timpul sesiunii , să fie urmărit sau arestat pentru vine penale,decât cu autorizarea Adunării din care face parte ,afară de cazul de flagrant delict .Detențiunea sau urmărirea vreunuia din membrii Adunărilor este suspendată în tot timpul sesiunii** ,dacă Adunarea o cere .

Art.58.

Fiecare din Adunări **deliberează și hotărăște separat ,afară de cazurile** anume arătate în Constituția de față .

Art.59.Poliția Adunărilor se exercită de Președintele fiecăreia din ele , care ,singur , după încuviințarea Adunării , poate da ordine gărzii respective

Art.60.

Diurnele Deputaților și Senatorilor **se stabilesc prin lege**

Secțiunea I

Despre Adunarea Deputaților

[LD :**dispariția votului universal ,dizolvarea partidelor ,ridicarea vârstei** la aleși și alegători ; **bărbați și femei ;votul obligatoriu ;votul pe cele trei categorii de muncă,;scrutinul uninominal** ,fiecare în parte și toate împreună ,au produs **o bulversantă reformă electorală antidemocratică,cinică,restrictivă,lașă și autoritară.**

Categoriile vizate la anihilare :**opoziția anticalarlistă,partidele politice,tineretul, studenții,adversarii de toate categoriile ,]**

[LD:**24 oct.2007.**Nu-mi pot continua cu seninătate lucru la carte.Astăzi, **Traian Băsescu** a ieșit pe televiziuni cu o **Declarație marinărească** , precum că **el, președintele** , va semna un decret prin care va chema "**poporul**" la un **referendum** prin care să -și exprime voința "**suverană**" privind **votul uninominal**.Măine decretul va fi publicat în M.O.Nu aici voi încerca eu să -mi expun părerea despre această marotă ce se vântură la noi de câțiva ani buni.Am încercat ,în diverse momente ,să discut cu diverse "personalități"(politicieni, ziariști) și nu am găsit pe nimeni dispus măcar să -mi asculte argumentele.

Recitind acum fișele și comentariile la Constituția lui Carol II ,fără să vreau mă șochează câteva analogii (similitudini, coincidențe conjuncturale)cu situația din **1937** ,când ,după **guvernarea de 4 ani** ('33-'37)Tătăărăscu nu a mai putut să adjucece în alegeri o nouă guvernare a PNL ,și s-a declanșat acea **lungă criză politică** ce și-a găsit dezlegarea în **lovitura de stat din februarie'38.**

Carol II -Băsescu ? **Tătăărăscu** - Tăriceanu ? **Maniu** -Miluț ? **Iorga** -Valeriu Stan ? **Iamandi** -Valeriu Stoica ? **Armand Călinescu** -Boc ? **Dinu Brătianu** -Bogdan Olteanu ? **Vaida** -Vadim Tudor ? **Gusti** -Alin Teodorescu ? **Gafencu** -Cioroianu ? **Argetoianu** -Văcăroiu ?

Iunian -Gușă ? **CZCodreanu** -Gigi Becali ? **Ralea** -Păcuraru ?

Miță Constantinescu -Vosganian ? **C.Titel Petrescu** -Ion Iliescu ? **Grigorovici** -Mircea Geoană ? **Stelian Popescu** -Cristoiu ? **Pamfil Șeicaru** -Corina Dumitrescu ?

Nae Ionescu - Liiceanu ? **Rădulescu** -Motru - **Pleșu** ? **G-ral Antonescu** - **Meleșcanu** ?

Dumnezeule ! Aceasta-i **vechea** și **noua** clasă dirigentă a românilor la scara de unei jumătăți de veac ?care este durata decăderii și căderii națiilor ?]

-Art.61,62.Aleși și alegătorii

Art. 61.

[LD:**mai 2004** .Deputații- de la 30 de ani în sus ! Dintr-un condei, excluși din viața politică tinerii între 18-20 - 29 ani ! Dar dacă în cazul **votanților** acest prag de vârstă este inadmisibil pentru o țară în care timp de 20 de ani votul universal devenise un drept firesc, **nu știu dacă** pentru **aleși** ,cu excepții absolut rarissime ,era atât de neobișnuit.Gravă era doar **bariera aceasta** pusă între

generații

, și acceptarea de către generația matură (30-50 de ani) și vârstnică (60-70 de ani) a acestei segregări.

Adunarea Deputaților se compune din **Deputați aleși de cetățenii români**, care au vârsta de **30 de ani împliniți**, și **practică efectiv o îndeletnicire** intrând în vreuna din următoarele trei categorii :

1. Agricultură și muncă manuală ;

2. Comerțul și industria ;

3. Ocupațiuni intelectuale ;

Alegerea se face cu **vot secret, obligatoriu**, exprimat prin **scrutin uninominal** pe circumscripțiuni care să asigure reprezentarea **felului de îndeletnicire a alegătorilor**

Legea electorală va fixa circumscripțiunile și va statua după normele mai sus impuse, condițiunile create pentru a fi alegător, pentru bărbați și femei, **incapacitățile, decăderile incompatibilitățile**, procedura votării și garantarea alegerilor precum și **numărul deputaților**. **Durata mandatului este de șase ani**.

Art.62.

Spre a fi **eligibil în Adunarea Deputaților** se cere :

a) A fi cetățean român ;

b) A avea **exercițiul drepturilor civile și politice** și **a practica efectiv îndeletnicirea respectivă a uneia din cele trei categorii** arătate în articolul precedent, ai căreia alegători urmează a-i reprezenta.

c) A avea **vârsta de 30 de ani împliniți**;

d) A avea domiciliul în România.

Incapacitățile, decăderile temporale ori definitive și incompatibilitățile, se vor stabili prin legea electorală

Secțiunea a II-a

Despre Senat

Art.63. Senatorii

Senatul se compune din **Senatori numiți de Rege**, din **Senatori de drept** și din **Senatori aleși, cu vot obligatoriu, secret, scrutin uninominal, de membrii corpurilor constituite în Stat** în numărul și condițiunile pentru alegătorii și eligibilii, bărbați și femei, ce se vor stabili prin **legea electorală**. Proporția Senatorilor **numiți**, în raport cu cei **aleși, este de jumătate**.

Art. 64.

Sunt de drept membrii ai Senatului, în virtutea înaltei lor **situațiuni în Stat și Biserică :**

a) Moștenitorul Tronului, de la vârsta de 18 ani împliniți ;

b) Toți principii familiei regale, majori ;

c) Patriarhul și Mitropolitii țării ;

d) Episcopii eparhiilor **ai bisericilor ortodoxe române și greco-catolice**, întrucât vor fi aleși conform legilor Țării ;

e) Capii confesiunilor recunoscute în Stat, câte unul de fiecare confesiune, întrucât sunt aleși sau **numiți conform legilor țării și reprezintă un număr de peste 200.000 credincioși**

f.) Actualii senatori de drept, recunoscuți până la data promulgării prezentei Constituții.

Durata mandatelor senatorilor numiți și aleși va fi de 9 ani.

Mandatele Senatorilor aleși se reînnoiesc din trei în trei ani, de la data depunerii **jurământului** prevăzut de art.48 din Constituție, în proporție de o treime

Art. 70. (ne)imunitatea ministerială

[legea responsabilității ministeriale]

[LD : **24 oct .2007**. Sub impresia provocată de cirul cu plimbatul miniștrilor liberali la DNA, cu caltaboșii și palinca lui Ciorbă -Mureșan -Remeș .

Că alde **Iliescu et &** și raposatul **Iorgovan et &** (în Constituantă) și în febra legiferomaniei post

revoluționare, au urmărit acoperirea jafului din "moștenirea" comunistă nu am nici o îndoială. Ceea ce mă întreb este dacă aceste "portite de scăpare" s-au făcut din ignoranță juridică sau deliberat. Și ceea ce mă tulbură și mai tare, este faptul că politicienii, "intelighenția", istoricii, analiștii, comentatorii și ziariștii nu s-au oboșit să consulte constituțiile și legile românești interbelice, consimțind, parcă, la această șmecherie vinovată. Iată în constituția lui Carol II, reglementat negru pe alb, fără echivoc, **dreptul Regelui și Parlamentului de a cere trimiterea în judecată a miniștrilor pentru delikte înfăptuite în cadrul funcției lor. Adică pentru acte de corupție.** Negru pe alb, cu detaliile de rigoare, prevederea ca miniștrii să fie **judecați de Înalta Curte de Justiție. Fără imunități, fără PNA, DNA, Comisii și alte Avize prezidențiale.** Cât privește **delictul din afara funcției** - miniștrii erau **supuși regulei de drept comun.** Art. 70. Regele și fiecare din Adunări **poate cere urmărirea Miniștrilor și trimiterea lor în judecata Înaltei Curți de Casație și Justiție, care, singură, în secțiuni unite, are dreptul de a-i judeca** În ceea ce privește **exercițiul acțiunii civile a părții vătămate**, și în ceea ce privește **crimele și delictul comise de ei în afara funcției lor, sunt supuși regulei de drept comun.** Punerea sub urmărire a Miniștrilor de către Corpurile Legiuitoare **se va rosti prin majoritate de două treimi a membrilor de față.**

Capitolul IV

Despre Consiliul Legislativ

Art. 72.

Consiliul Legislativ funcționează **pe baza legii sale organice.**

Consultarea Consiliului Legislativ **este obligatorie pentru toate proiectele de legi**, atât înainte cât și după amendarea lor în Comisiuni, **afară de cele care privesc creditele bugetare.**

Nici un regulament pentru aplicarea legilor nu se poate face **fără consultarea prealabilă a**

Consiliului Legislativ, **afară de cazul prevăzut în aliniatul următor** pentru proiectele de legi.

Adunările Legiuitoare pot proceda la discutarea proiectelor de legi, fără a aștepta aprobarea Consiliului Legislativ, dacă acesta nu-l dă în termenul fixat de legea sa organică.

Art. 75. Constituționalitatea legilor

Numai Curtea de Casație și Justiție în secțiuni unite **are dreptul de a judeca constituționalitatea legilor și a declara inaplicabile** pe acelea care sunt potrivnice Constituției.

Judecata **inconstituționalității** legilor se mărginește numai la cazul judecat.

Curtea de Casație și Justiție **se va rosti asupra conflictelor de atribuțiuni.**

Dreptul de recurs în casare este de ordin constituțional

Titlul VII

Revizuirea Constituției

Art. 97.

Constituția de față **nu poate fi revizuită în total sau în parte, decât din inițiativa regelui și cu consultarea prealabilă a Corpurilor Legiuitoare, care urmează a indica și textele de**

revizuit. Consultarea Adunărilor Legiuitoare se face prin **Mesaj regal** și se exprimă cu majoritate de două treimi ale Adunărilor într-o singură, sub președinția președintelui Senatului. **Rezultatul consultațiunii se aduce la cunoștința Regelui de președinții celor două Adunări, însoțiți de o Comisiune specială.**

Textele noi, **urmând a înlocui pe cele revizuite**, se votează cu majoritate de două treimi, de fiecare Adunare în parte.

Titlul VIII

Dispozițiuni tranzitorii și finale

Art. 98.

-Abrogarea Constituției 1923

[LD : "legitimarea " **loviturii de stat** și a noului regim constituțional]:

Se abrogă, din ziua promulgării prezentei Constituții, **Constituția promulgată cu Decretul Regal nr. 1.360 din 28 martie 1923.**

-Decretele legi=putere de lege

[LD :guvernarea prin **decrete -legi**, fără consacrare parlamentară ,**devine constituțională**]
Până la convocarea Adunărilor Legiuitoare ,**toate decretul au putere de lege ,fără a mai fi nevoie de ratificarea lor.**

Art. 99.

-Decret lege ptr noul regim electoral

-Abrogarea legii electorale (1926)

Pentru alegerea Adunărilor Legiuitoare ce urmează a fi înființată pe baza prezentei Constituții, un **Decret Regal cu putere de lege**, în condițiile art.98 ,**va fixa condițiunile** cerute pentru a fi **alegător și ales**, în Cămară și Senat ,**circumscripțiile** electorale, **numărul** Deputaților și Senatorilor,**normele** după care se face alegerea .

Acest decret **are un caracter Constituțional** și **nu se poate modifica decât** cu majoritate de două treimi

////////////////////////////////////

[Atenție LD : variantă mai veche de extras. Confruntă și elimină repetițiile:

Titlul III

Despre puterile statului

Art. 29.**Toate puterile statului emană de la Națiune.** [---] în condițiile stabilite de **Constituția prezentă** .

Art. 30. **Regele este Capul Statului** .

Art. 31. **Puterea legislativă se exercită de Rege** , prin **Reprezentățiunea Națională** care se împarte în două Adunări : **Senatul și Adunarea Deputaților**.**Regele sancționează și promulgă legile.** [---] **Regele poate refuza sancționarea** . [----] **Inițiativa legilor este dată Regelui** .[-]

Capitolul II

Despre reprezentarea Națională

Art. 48 .Membrii Ad.Legiuitoare reprezintă Națiunea și nu-și exercită mandatul decât după **depunerea legiuitului jurământ.**

Art. 49.Regulamentul fiecărei adunări [-----]

Art. 50 . Validarea alegerilor [-----]

Art. 51, 52 [-----] incompatibilități

Art. 53.Membrii Ad.Legiuitoare **nu pot apăra interese particulare Statului ;ei nu pot face parte din Consiliile de administrație** ale întreprinderilor **care au contract cu Statul , județele sau comunele.**

Art. 54.- 60 drepturi și datorii.... ale parlamentarilor

Secțiunea I

Despre Adunarea Deputaților

[LD : **știrbirea votului universal** ; dispariția **partidelor** din mecanismul electoral și parlamentar ; **ridicarea vârstei** (la 30 de ani) la aleși și alegători ; **votul obligatoriu** ;votul pe **3 categorii de muncă (corporativ)** ; **bărbați și femei , cu condiționarea ocupării profesiei ;scrutin uninominal .Destructurarea întregului mecanism parlamentar și electoralde până atunci.**]

Art. 61. Adunarea Deputaților se compune din **Deputați aleși** de cetățenii români ,care au **vârsta de 30 de ani împliniți**,și practică efectiv o **îndeletnicire** intrând în vreuna din următoarele trei categorii :

- 1.Agricultură și muncă manuală ;**
- 2.Comerțul și industria ;**
- 3.Ocupațiuni intelectuale ;**

Alegerea se face cu vot secret , **obligatoriu**, exprimat prin **scrutin uninominal** [----]

Legea electorală va fixa circumscripțiile , [----] cerințele pentru a fi **alegător** ,pentru **bărbați și femei** , incapacitățile , decăderile , incompatibilitățile [-----]

Durata mandatului : 6 ani .[-----]

Art. 62. Spre a fi **eligibil în Adunarea Deputaților** se cere :

- a)A fi cetățean român ;
 - b)A avea exercițiul drepturilor civile și politice și **a practica efectiv îndelencicirea respectivă a uneia din cele trei categorii** [-----]
 - c.)A avea **vârsta de 30 de ani împliniți** ;
 - d.)A avea domiciliul în România .[-----]
- Secțiunea a II-a

Despre Senat

[LD : **senatori aleși direct de cetățeni ,nu mai sunt vor fi aleșii diverselor " corpuri"**]

Art.63...Senatul se compune din **Senatori numiți de Rege** , din **Senatori de drept** și din **Senatori aleși** , cu vot **obligatoriu, secret, scrutin uninominal,de membrii corpurilor constituite în Stat** [-----] ce se vor stabili prin legea electorală .

Art. 64. Sunt de drept membrii ai Senatului , în virtutea înaltei lor situațiuni în Stat și Biserică :

- a)**Moștenitorul** Tronului , de la vârsta de 18 ani împliniți ;
- b)**Toți principii familiei regale**, majori ;
- c)**Patriarhul și mitropoliții** țării ;
- d)**Episcopii eparhioți** ai bisericilor ortodoxe române și greco-catolice ,cf. legilor Țării ;
- e)**Capii confesiunilor** recunoscute recunoscute în Stat [-----] care reprezintă un număr de peste 200.000 credincioși ;
- e.) **Actualii senatori de drept** . [---]

Durata mandatelor senatorilor , 9 ani [cu reînoire , în tranșe a unei treimi]

Capitolul IV

Despre Consiliul Legislativ

Art. 72. Funcționează pe baza legii sale organice

Titlul VII

Revizuirea Constituției

Art. 97.**Constituția** de față **nu poate fi revizuită** în total sau în parte,**decât din inițiativa**

Regelui și cu consultarea prealabilă a Corpurilor Legiuitoare [--]

Titlul VIII

Dispozițiuni tranzitorii și finale

Art. 98.**Toate pământurile expropriate** [**se prevăd toate legile împrăștiării de la art. 131 din Constituția din 1923**] , sunt respectate ca drepturi câștigate [---] și vor fi **cârmuite de acele legi** . [-----] **Toate drepturile politice** dobândite în virtutea **decretelor -legi** ratificate prin **art. 133** din Constituția de la 1923 [cetățenia și emanciparea evreilor] **se respectă** .

Toate codicele și legile în vigoare , se vor revizui în vederea unificării legislației ,punându-se **în armonie cu principiile actualei Constituții**. [-----]

#Abrogarea Constituției 1923

[LD : "**legitimarea " prin Constituție a loviturii de stat**]

Se abrogă , din ziua promulgării prezentei Constituții , **Constituția promulgată cu Decretul Regal nr. 1.360 din 28 martie 1923.**

Până la convocarea Adunărilor Legiuitoare , **toate decretul au putere de lege** , fără a mai fi nevoie de ratificarea lor.

#Abrogarea Legii electorale (1926)

[LD :abrogarea regimului electoral (cf. Legii din 1926) și rezolvarea ei printr-un **decret -regal , cu putere de lege .**]

Art. 99 .Pentru alegerea Adunărilor Legiuitoare , ce urmează a fi înființată pe baza prezentei Constituții , **un Decret Regal cu putere de lege** , în condițiile art. 98 , **va fixa condițiunile** cerute pentru a fi **alegător și ales** , în Cameră și Senat , **circumscripțiile** electorale , **numărul** Deputaților și Senatorilor , **normele** după care se face alegerea .

■Referendum constituțional

[**LD : în loc de constituantă , dezbateri și adoptare printr-un plebiscit pe o Constituție necunoscută majorității populației**]

Art. 100 . Prezenta Constituție , după ce va fi edictată de Rege , **va fi supusă Națiunii Române spre o bună știință și învoire** . **Un decret -regal va fixa procedura** care se va urma în acest scop . [-----] După aceasta , Constituția va fi promulgată și va intra în vigoare .

...Semnatarii Constituției

[**LD:vezi semnatarii și fosta lor apartenență partinică**]

Dată în **București** , la **20 februarie 1938** , **CAROL** .

Președintele Consiliului de Miniștri , **Patriarh Mion Cristea**

Arthur Văitoianu (PNL) , **Al. Vaida -Voevod (Fr. Românesc)** , **GG Mironescu (PNT)** , **N. Iorga (PND)** , **dr C. Angelescu (PNL)** , **Gh. Tătăreanu (PNL)** , **C. Argetoianu (Un. Agrară)** , **Voicu Nițescu (PNT)** , **Ionescu -Sisești (PND)** , **Victor Iamandi (PNL)** , **M. Cancicov (PNL)** , **Armd. Călinescu (PNT)** , **-g-ral I. Antonescu**

Constituția '38

12.) Alex. Vaida-Voevod , Memorii , retro 'febr '38

vol III , Retrospectivă , [1945] retro febr. ' 38 (**Doc. integral : fișier Vaida II**)
(p. 199- 210)

... "Moșele" Constituției

Întrucât a luat ființă Constituția din 27 febr. 1938 . Cu ocazia plecării Reginei Maria la Meran , toți miniștrii erau adunați în salonul regal al gării Cotroceni . Cu acea ocazie , **Regele** i-ar fi spus **că a lucrat cu Istrate Micescu la noua constituție** , și că Micescu va trece și pe la el ca să-i cunoască părerea . De la aceasta a aflat că **Regele l-a chemat și i-a cerut să elaboreze Constituția** ; că i-a acordat **doar câteva zile** pentru asta ; că a discutat articol de articol cu Regele . Citind proiectul , **Vaida și-a dat seama că anteproiectul lui servise spre orientare noului proiect** , și că **prima formă** (ce-i fusese trimisă la Olpret) , **fusese făcută de Carol** . Pe 19 sau 20 febr. , au fost invitați cu toții în sala Tronului : **Miron Cristea** , **GG Mironescu** , **C. Argetoianu** , **Iorga** , **Vaida** , **C. Angelescu** , **Călinescu** , **g-ralii Văitoianu și I. Antonescu** . Regele le-a spus scopul - elaborarea Constituției , și a început analizarea ei titlu de titlu și articol de articol (100) . **Raportor** la proiect a fost **Armd. Călinescu** . Secretar - lt.col. **Ernest Urdăreanu** . În camera de alături , **Istrate Micescu** primea textele și le **controla din p.d.v. juridic și stilistic** .
Vaida / 20 febr. '38

#Incompetență,"scăpări",superficialitate,capcane

...Art.46:governarea prin *decrete -legi*

[LD : Uneori am impresia că abia mai târziu politicienii români au realizat **lovitura** ce o dăduseră **sistemului democratic de guvernare** .În orice caz ,un parlamentar ardelean cum a fost Vaida] ,în Parlamentul din Viena, Budapesta și București ,a avut oarecari muștrări de conștiință]

"Aliniatul 6 din art. 46 a trecut ,**fără ca să fi observat cineva** ce interpretare putea să i se dea. *Nostra culpa et eo ipso mea maxima culpa* [**vina noastră ,și ,prin urmare ,o mare vină a mea**] pentru că **ascundea guvernarea regală,prin decrete -legi** .

În intervalul dintre sesiuni,**Regele era autorizat** să emită în orice privință **decrete cu putere de lege**,care urmau să fie supuse spre ratificare parlamentului)

"**Miniștrii < democrați >** - sărmanul **Petre Andrei** și **Victor Iamandi** ,au fost primii care **au abuzat de decrete -legi** . Își ușurau legiferarea și guvernarea.În timpul dintre sesiuni elaborau decrete -legi .Regele le semna .

Adunările legiuitoare trebuiau să le ratifice ,fără dezbateri în comisii și în plen .

"Avea regele ce avea **contra < prea multei vorbării parlamentare >** **Zădarnic căutam să-l conving că,de aceea e Parlament,ca să se vorbească** .Și grăunțele se aleg din pleava în care s-au copt .**Ca prezident al Camerei ,am ispășit scăparea din vedere a art. 46**,referitoare la decrete -legi .Însă:**abuz pentru abus,admiteam ba încurajam discutarea și criticarea acelor decrte -legi**.Dispoziția nu era rea ,în sine,dar trebuia să fie admisă numai pentru anumite cazuri de forță majoră Altfel amenința să devină **un izvor nesecat de obișnuire a miniștrilor să guverneze abuziv și arbitrar "**

Vaida / retro'20 febr.'38

...Art.63,64:atribuțiile și componența Senatului

Vaida propusese :**1/ 3 numiți de rege** (la propunerea premierului,luată din lista compusă de Curtea de Apel) ;**1/3 aleși** prin vot uninominal pe circumscripții ;**1/ 3 aleși** pe listele din țară .
Nici eu,nici ceilalți,nu am observat că Regelui îi era rezervat dreptul de a numi 1/ 2 din senatorii de drept .A fost o dispoziție fundamental greșită."

Vaida / 20 febr.'38

...Dezordine și nesiguranță

Discuțiile s-au terminat la ora 1,30 noaptea ,**fiind dominate de rege** .Regele i- a invitat la bufet.Micescu lucra încă la redactare .

A doua zi au semnat cu toții ,în trei exemplare,noua Constituție .

După aceea ,a urmat votarea ei plebiscitară , la 24 febr.'38

"Asupra întregii ședințe **plana dezorientarea** în privința **problemelor constituționale**.

Eu însumi ,care studiasem- când am elaborat anteproiectul pentru Rege -toate constituțiile mie accesibile,ale diferitelor state(Franța, Spania,Portugalia,Polonia,Cehoslovacia, Iugoslavia , Elveția)și ale noastre din 1866 și 1923,**mă simțeam cuprins de nesiguranță."**[-----]

...Marele entuziasm popular:gata cu partidele!

[LD: iată care a fost reversul luptelor demagogice interpartidiste pentru putere Dar iată și o mostră de reacție ignorantă ,atunci când este vorba de "entuziasmele populare"

Și atenție ! aceste reacții erau în Ardeal,despre care se vorbea că este mai "educat" în exercitarea votului]

Vrând să se documenteze asupra reacției din sânul poporului,a plecat cu mașina ,împreună cu M.Șerban și Hariton Moldovan prin județul Cluj :Apahida,Valasut,Borșa,Uifalău,Valea Almașului, Huedin,Cluj.Opreau și pe câmp.Vaida se " chitula",să nu fie recunoscut ,ceilalți doi vorbeau cu țărani."Ciudat,cu toții își manifestau bucuria iar opinia lor se poate rezuma astfel :<
<**Bine că nu vor mai veni întruna domnii să ne tot făgăduiască .Nu suntem noi așa de proști să nu știm că nici un partid și nici un guvern nu poate schimba toate relele în bine.Apoi nu e bine când sunt prea mulți stăpâni** .Dacă ar fi regele stăpân ar fi mai multă omenie .>

"Orășenii, din toate clasele sociale și de toate naționalitățile **erau bucuroși** .[-----]

Ziua următoare **votarea a decurs** ,la toate secțiile ,în cea mai **calmă și veselă dispoziție**.
Nu s-a observat nici un " secret".Și cei "**pentru**" și cei "**contra** " **votau fără sfială** .
Rezultatul pe țară :**4. 303.064 - pentru ;5.483 - contra** .
Din ultima categorie,**anticarliști ,frații Emil și Simion Hațieganu**
Constituția a fost promulgată de rege la **27 febr.'38**
Constituția / 20 - 24 -27 febr-'38

13.)**Paul Negulescu,Constituția 1938,**

[vol. "**Zece ani de domnie**" 1938,p.196- 197) .Studiul lui P.P.N este și în **Enciclopedia României**]

[**Atenție L.D.** În studiul lui este intercalată, la pag. 200,textul **CONSTITUȚIEI din 1938** (p.1-6 ,pe altfel de hîrtie)

[**Atenție L.D.** trece la analiza comparativă a celor două constituții anterioare (1866,1923), relevând **superioritatea lor democratică față de cea din 1938.**

În sfârșit ,PPNegulescu poate să-și clameze concepțiile conservatoare fără suptefugii.

De fapt ,poate nici asta .Vezi pe larg la **fișier Constituția'38**]

PPNegulescu / '38

▫**Constituția'38= statut**

Regele a manifestat voința sa ,prin **Statutul** ce l-a prezentat poporului.

Poporul l-a aprobat printr-o **impresionantă majoritate**.

Deci există **cele două voințe**,nu "**mandatari necalificați**",ca în trecut.

#**Constituțiile 1866,1923**

[**Critica virulentă a Constituțiilor precedente**, de pe o poziție hibridă, conservator-naționalistă ,numai pentru a glorifica pe Regele Carol II]

Constituțiile anterioare **au redus prerogativele regale**,cu formula "**regele domnește dar nu guvernează**"Au dat **întîietate parlamentului**,deși **România nu avea o viață națională burgheză**,neavînd o burghezie românească,deși nu avea o **opinie publică** deci nici o viață parlamentară autentică.

S-au rupt de trecut, schimbînd caracterul **agrar-țăranesc** ,în unul **burghez**.Erau constituții **individualiste**, care au asigurat **predominația burgheziei capitaliste,a plutocrației**,devenind un stat de clasă.,în condițiile în care ,la noi,**această clasă este străină**.

"Această burghezime străină a fost ,din 1866 ,**beneficiara așezărilor politice din 1866 și 1923** [...]"

▫**Regimul politic 1938=regim de autoritate**

...Înlocuirea regimului parlamentar existent

Regimul reprezentativ simplu,**de autoritate** , în care **executivul** capătă **preponderența** necesară conducerii,**înlocuind regimul parlamentar existent**.

...Înlăturarea monopolului partidelor politice

...Organizarea corpului electoral corporatist

Înlătură monopolul de guvernare al partidelor politice ,bazate pe interese egoiste materiale, punînd la baza Statului **munca**,prin organizarea corpului electoral pe **corporații**.

...Primatul etnic românesc

Stabilește **primatul etnic românesc**.

...Concepție solidaristă ,în locul individualismului

Introduce o **concepție solidaristă**,în locul **individualismului**.

14.) Andrei Rădulescu, Evoluția regimului constituțional ,1938.

(președ. Înalta Curte de Casație și Justiție) Constituția Regele Carol al II-lea
Enciclopedia României , (Vol.I,pag.89-103)

...Constituția 1923

Pentru a răspunde nevoilor izvorâte din mărirea Statului,se impunea.

"Ea cuprinde **reforme foarte înaintate,unele poate prea înaintate**.De amintit :**votul universal,egal,direct,și secret,egalitate de drepturi pentru femei,crearea consiliului legislativ,nou mod de acordare a naturalizărilor,naționalizarea subsolului**."(p.91)

■Constituției 1938

MSR a întocmit un Proiect de Constituție .Nu l-a dat "otcroiat",ci l-a supus poporului pentru "bună știință și învoire" printr-un **plebiscit** :4.297.581 **"pentru"** și **5.483 "contra"**

Apoi (27febr.) a sancționat-o și promulgat-o.

...Puterile în stat

-**Toate puterile** emană de la **națiunea română**.(textul vechi ,doar **"națiune"**,fără **"română"** !)

Aceste puteri,se exercită **prin delegație**, după normele stabilite.

-La baza organizării ,stă **principiul separației Puterilor**

/ legislativă,/ executivă / ,judecătorească /

/Noua Constituție a creat o situație specială pentru Suveran,Regele este Capul statului"

,recunoscându-i-se drepturi mai întinse.la parte la exercițiul celor trei puteri .

■Puterea legislativă

"**Puterea legislativă** a căpătat o altă organizație pe **baze corporative"**.

Afară de Rege, ea este constituită ,ca și în trecut ,(cu puteri sporite) în Senat și Ad.Deputaților.

...Camera deputaților

258 deputați,pe termen de **6 ani**.Alegătorii ,cetățeni români,**30ani împliniți,știutori de carte, ocupație în una din 3 categorii :**

a)agricultură,muncă manuală

b)comerț și industrie

c)ocupații intelectuale

-alegerea ,prin **vot secret,obligator,scrutin uninominal**,pe 11circumscripții

(președ.Înalta Curte de Casație și justiție)

...Senatul

88 numiți de rege*, 88 aleși **, X senatori de drept***,pe temen de **9 ani**

(1/3 in cei aleși,reîmprospătați din 3 în 3 ani)

-Alegătorii ,aceleași condiții.

-Aleșii,cetățeni români, bărbați și femei, **40 ani împliniți,ocupație**.

-O singură circumscripție,pe țară,reședința la Curtea de Apel ,Bucur.

***Notă :Regele** numește **88** senatori (numise 77,până în iun.'40)

****** Moștenitorul tronului (la 18ani),principii fam.regale,Patriarhul, Mitropolii și Episcopii bisericilor române ortodoxe și greco-catolice, Capii confesiunilor recunoscute în stat,

Senatorii recunoscuți de drept cf.vechii constituții(parlamentari,militari,șefi de instituții naționale)

******* Senatorii aleși, **88**, cf.noiu constituții .

▪ **"Constituția Regele Carol al II-lea" = nu este o imitație, e românească**

Ea nu este o imitație, are caracterele ei speciale, reprezintă un gen deosebit.

Este "a noastră", este "românească".

/"Naționalizînd pe cea belgiană, [...] am ajuns la o formă care nu se mai poate spune că nu este românească. Fără să rupă cu trecutul, ea prezintă multă originalitate. [...]

urmărește consolidarea Statului, garantînd drepturile și libertățile într-un spirit de ordine. [...]

Întărind puterea autorităților conducătoare, caută să pună de acord viața individuală cu cea colectivă, prin dezvoltarea solidarității sociale. [...]

Ea a recunoscut înființarea Națiunii Române, respectînd și garantînd drepturile minorităților și ale străinilor [...]

A.Rădulescu / '38

15.) Cezar Petrescu, "Domnia Regelui Carol al II-lea", 1938

[Enciclopedia României, Vol. I] (p. 967-970)

[LD: mai conservator decât conservatorii din sec. XIX care au adoptat Constituția din 1866.]

#Păcatul originar: fascinația ideilor apusene

"În toate avaturile constituționalismului nostru, se menținuse o singură constantă : fascinația ideilor și reformelor apusene, fetișismul formulelor general admise, într-o lume cu evoluții deosebite și determinate de alte condiții

istorice, etnice, geografice, economice, sociale, morale, și tradiționale.

Am adoptat prin parlamentarism, doctrinele, dezideratele și zestrea ideologică a unei revoluții burgheze, cea din 1789, fără să avem propriu-zis o burghezie. Viața noastră politică a pățit de această meteahnă inițială.

Iar păcatul originar și-a ramificat zona de acțiune în toate domeniile : în cultură, în civilizație, în economia națională, în administrație, într-o superstructură hibridă, care nu se justifică fondului, conținutului, realităților ce ne vin de mai departe și mai adînc. "

Cezar Petrescu / '38

16.) Prof. I. V. Gruia, Statul român în limitele legii constituționale din 27 febr 1938

(rev. " Parlamentul românesc " , an X, nr. 311 -320, 31 dec. 1939)

[LD : este un art. interesant pentru că prezintă controversale doctrinar -juridice provocate de interpretarea noii Constituții . Chiar dacă pe moment nu am inspirația să caracterizez altfel fenomenul, vreau să surprind o impresie : Constituția din 1938 a fost piatra aruncată în apă, pe care mulți au sărit să o prindă și să-i descopere anumite virtuți .]

IVGruia / 1939

▪ Stat autoritar .

"Statul autoritar are o organizare sprijinită pe limita drepturilor Statului și a obligațiilor lui . Această restabilire a autorității în drepturile și limitele ei naturale și reale, a unei autorități

care nu trebuie să cadă nici o dată , prin practică, în despoție , după cum libertatea nu trebuie să cadă în anarhie, se realizează în cadrul noii legi constituționale , prin afirmarea unității

politice , [dispariția partidelor, FRN] prin supremația datoriilor față de drepturi , [diminuarea drepturilor cetățenești] prin principiul Regalității conducătoare [regele guvernează] și

prin înălțimea juridică a puterii executive față de puterea legislativă ; [inversarea puterilor] prin conținutul atribuțiilor încredințate Regelui, prin noua lege constituțională "

IVGruia / 31 dec. 1939

...Organizare comunitară , solidaristă

[LD : a dracu 'să fiu eu dacă înțeleg de ce se ia Gruia de Negulescu , de Mironescu ș.a ...

În încercările de a caracteriza Constituția din 1938 ! Polemica aceasta , totuși ,nu este pură speculație. Cred că ea izvorăște din talmeș-balmeșul ,din caracterul hibrid , eclectic,al Costituției , care nu s-a vrut nici democratică ,nici dictatorială ;nici naționalistă,nici liberală ;nici monarhic-absolutistă ,dar nici monarhic-democratcă

" Organizarea constituțională a Statului nostru , după noua Constituție, este făcută **pe bază comunitară, solidaristă** .

...Corporatism specific românesc:prudență ,toleranță,

[**LD : același < este- nu este" >** care demonstrează fie pripeala , fie diletantismul,fie multe moașe la această odraslă constituțională ,fie o strategie diabolică .Grav este că acest diagnostic și aceste dibuiri ,erau facute la sfârșitul anului 1939 ,adică după aproape doi ani de la schimbarea de regim !]

"Statul corporativ așa cum este înfăptuit prin noua lege constituțională din 27 februarie 1938 , **este de asemenea contestat** .Este adevărat că noua lege constituțională statornicește un corporatism cu **anumite particularități românești** .

Statul nostru corporativ , **nu este un stat corporativ totalitar** ;Dar normele constituționale **nici nu împiedică realizarea corporatismului totalitar** .Noi am adoptat corporatismul **numai ca un sistem de reprezentare al intereselor profesionale** .

Legea constituțională are o redactare al cărei caracter de generalitate se lămurește printr-un **spirit de prudență** ,în acest fel **făcându-se cu puțință o largă și interesantă evoluție în domeniul corporatismului** și care revine întregă **legiuitorului ordinar** .

Este ,în această ordine de idei,deosebit de interesant de cercetat ,atât după normele constituționale, cât și după normele legii electorale ,**problema determinării îndeletnicirilor ,proporția reprezentării pe categorii și activități și încadrarea în categoriile constituționale** .

Se poate de asemeni discuta **dacă** , prin normele noastre constituționale ,**am suprimat democrația ,sau am reformat-o** ,adaptând-o la necesitățile și realitățile românești .

Dacă corporatismul este forma de organizare funcțională a națiunii ,având ca temei **gruparea oamenilor după comunitatea intereselor lor și a funcțiilor lor sociale** ,atunci **organizarea corporativă a profesiunilor** poate exista ,prin corporatism,fără **Cameră profesională** .**Dar stat corporatist fără Camere profesională nu poate exista** . **Ideea reprezentării intereselor profesionale este de esența Statului corporativ** ,care este **și el un stat politic** .Din această **lipsă de precizare** asupra ideilor esențiale, a putut să se nască **o confuzie asupra caracterului corporativ al Statului Român** .

...Nația română =caracter totalitar

b) În ceea ce privește **caracterul majoritar și creator de Stat** al Națiunii Române, observ că **națiunea română nu are** ,în ceea ce privește **creațiunea Statului Român,un caracter majoritar,ci totalitar** .

În al doilea rând, națiunea română , în Stat, **nu reprezintă o majoritate față de o minoritate** ,ci **o comunitate** rezultând dintr-o **unitate sufletească totalitară** .

Fără îndoială că , din această cauză , art. 27 nu fixează un procent majoritar .

Legiuitorul ordinar poate merge, în această privință , până la un quantum quasi -totalitar.

Art. 9- 10.**Drepturile naționale ,în sens totalitar**,se desprind din mecanismul corporativ și din distincțiunile constituționale cuprinse de la art.4 -9 ,pe de o parte,și de la art.10 înainte , pe de altă parte , în aceste limite ele pot fi înfăptuite prin legi ordinare .

Reprezentarea intereselor profesionale , în limitele constituționale, **poate duce până la un corporatism totalitar** . "În acest caz, corporația sau asociația profesională pe baza principiului autonomiei și a dreptului de putere discreționară, **va hotărî, fără control**, cine trebuie să facă parte din gruparea profesională .

...Naționalism organic

În acest mod, legea constituțională aplică **naționalismul organic** : **adică promovarea națiunii , în elementele sale organice și creatoare și purificarea nației de elementele parazitare și eterogene** .

IVGruia / 31 dec. 1939

17.)Emanoil Slătineanu,Corporatismul și Constituția

(președ. Oficiului de Studii legislative)

(rev." Parlamentul românesc " , an X, nr. 311 -320, 31 dec. 1939)

Slătineanu / 31 dec.'39

▣Principiul corporatist

"Pactul nostru fundamental prevăzând **categoriile sociale** ce trebuie să concure la desemnarea **Adunării Deputaților**, anume :**agricultura și munca manuală comerțul și industria ocupațiile intelectuale a recunoscut** implicit **principiul corporatist** ,ca regim ce **preșade** [prezidează] la temelia noii orânduiri sociale și care a transformat complet structura politică a Statului Român .

Slătineanu / 31 dec.'39

#Doctrinile vechi - căzute în desuetudine

"Vechile doctrine liberale, conservatoare, radicale, și chiar socialiste, **exprimau curente care nu-și mai puteau avea aplicarea** într-o lume al cărui **principiu de bază este munca** , luată în complexitatea ei ,fără a se mai stabili o ierarhie între **munca manuală** și cea **intelectuală** .

"Individualismul și sindicalismul ,pe care socialiștii își clădeau viziunea unei ideale organizări sociale,**au trebuit să cedeze** ,vrând nevrând, pasul lor,**doctrinei corporatiste** care se înfățișează ca singura capabilă să remedieze o stare de lucruri **ce, degenerând ,putea duce fie la anarhie, fie la despotism.**

"Sistematizarea într-o **formulă constituțională a sistemului corporatist** ,a avut darul să realizeze **pe tăram practic** , ceea ce , până astăzi , la noi și aiurea,**se considera** ca un adevărat **< mit >** ,încolțit în mintea unor **vizionari politici** cari se conduceau mai mult de **himere,decât de realitate** .

" Așa de mult era înrădăcinată **credința în dreptul de propășire a individualității fără îngrădire** ,**încât orice tentativă de a integra personalitatea umană ,într-un corp colectiv, apărea ca o revoluție menită să jignească drepturile omului - de a trăi și conviețui astfel cum îi dictează propriul lui interes.**

"Statul nu mai reprezintă **acea fărâmițare de indivizi ,lăsați să activeze după bunul lor plac, lipsiți de grija interesului general,**care formează **curentul indispensabil unei bune organizări sociale.**

...Corporatismul=doctrină a păcii sociale

"Națiunea încadrată în Stat , își va afirma cu toată tăria **caracterul ei majoritar și creator de Stat** . Astfel, însă,**corporatismul a pierdut din caracterul lui economic, pentru a deveni o formațiune politică;**dar cine poate astăzi să susțină că nu tot <politicul >este cel care îndrumază și disciplinează societatea contemporană ?

Văzut însă prin prisma unei cercetări obiective, fără acel optimism fericit al celor prea naivi , putem spune , fără teama de a fi contraziși,**că concluzia la care ajunge dl M.B.Ajam_autorul doctrinei corporatiste**, în opera sa, și anume :**< corporatismul este o doctrină de pace socială > se poate aplica și țării noastre** , care se găsește la **debutul experimentării acestui sistem de organizare socială, ecoomică și politică "**

Em. Slătineanu / 31 dec.1939

Guvern Miron Cristea -III-1 febr.'39 -6 martie '39

Guvern Armand Călinescu-IV 7 mart -21 sept.'39

[LD:apr.2004.În cele dintâi luni ale noului regim , cârmuirea abandonase parcă preocupările programatice .După soluționarea problemelor urgente , s-a trecut și la fixarea cadrului doctrinar. În opinia publică a epocii, primul document de acest gen a fost considerat **cuvântarea lui Carol II , cu prilejul anului nou, 1939**.Cuvântare -program ,ei i s-a dat proporția unui **plan de reformare generală** a vieții naționale Al doilea document important, era considerat cuvântarea radio-difuzată a lui Armand Călinescu (ministr.Interne) ,pe 11 ian.1939,în care lămurise rosturile FRN. (Cf. "Parlamentul Românesc" , an X, nr 285 , 15 ian.'39 , pag 1)

18)Implementarea noului regim.

-Fără Parlament ,fără partide

-"Pacificare" prin autoritarism

▪Crearea noilor structuri instituționale

...Consiliul de Coroană

...Frontul Renașterii Naționale

...Conjunctură internațională

[**LD:vezi fișierele Monarhie,Guvern ,Sistem de partide,Politică externă**]

19.)Armand Călinescu ,audiență la Rege :situația externă și internă,24 apr.'39

(Cf. Însemnări ... p. 417-18)

[**LD :cum să abordez eu atitudinea cu substrat democratic ,înțelegerea responsabilității democratice ,din acțiunea lui Călinescu ? Cum să tratez **paradoxul acestui regim** ,care , pe de o parte ,**a lichidat partidele politice și a discreditat Parlamentul** ,iar ,pe de altă parte , **și-a creat un partid**,fie el și unic,iar acum este **precipitat spre alegeri parlamentare** , dorind grabnica reluare a **vieții parlamentare** ?!**

Cum să șterg cu buretele ,să ignor ,faptul că **acest regim a avut** ,totuși,o **Constituție**, un sistem de consultare reprezentativă-**Consiliul de Coroană ,FRN și Parlament** ?!

Ca să fiu **de acord cu teoreticienii care folosesc patul lui Procust** în judecarea fenomenelor ?!

Ca să fiu **pe placul unei minorități contemporane** ? Ca să fiu **aliniată istoriografiei comuniste** care considera **FRN și Parlamentul ca instituții dictatoriale, totalitare** ?

(va fi fost democratic regimul lor , PCR -ul și Adunare Națională !)

Asta nu înseamnă că închid ochii la știrbirea instituțiilor democratice]

-Politica internă salvatoare

"Pentru Coroană este indispensabil să se găsească pe linia de gândire și de simțire a poporului ".

Politica internă din ultimul an a fost **salvatoare** .Ea a asigurat **o libertate de decizie a nației fără teroare din afară** .Am rezistat bine grație acestui fapt .

Acum , în vederea evenimentelor ,trebuie să ne servim țara,dar într-o formă de Uniune Națională sufletească."

-Parlament urgentat !

"De aceea,de a grăbi Parlamentul, spre a fi prezent_Poate fi față până la 8 iunie [ziua Restaurației].

Armd.Călinescu / Necesitatea Parlamentului / 24 apr.'39

20.)9 mai'39 .Legea electorală.

("România " 14 - 29 mai '39)

După ce **decretul -legii electorale** a fost semnat de **Carol al -Ilea** ,s-a anunțat **data alegerilor :1 iunie pentru Cameră ;2 iunie -pentru Senat ,**

Parlamentul urma să fie **deschis la 7 iunie** (preziua aniversării Restaurației)

[**LD :Preiau din cartea mea paginile respective, sunt foarte bune.(233- 234)**]

#Restrângerea dreptului de vot

[**LD :restrângere drastică a votului universal,prin ridicarea plafonului de vârstă,știință de carte , exercitarea unei profesii]**

Armand Călinescu a hotărât să grăbească elaborarea legii electorale,să convoace corpul alegătorilor și să creeze noul parlament .

Noua lege electorală a fost **întocmită de Armand Călinescu și Victor Iamndi.**

În expunerea de motive se specifică **dreptul de vot** al **cetățenilor români de ambe sexe** , care au împlinit **vârsta de 30 de ani** pentru Cameră și **40 de ani** pentru Senat ,exercitarea dreptului de vot fiind condiționată și de **știința de carte** .

Pentru Adunarea Deputaților ,**dreptul de a alege** era acordat celor ce **practicau una din îndeletnicirile prevăzute la art.61 din Constituție** .

Pentru Senat ,**numai cetățenilor** care erau **în organele de conducere ale corpurilor constituite în stat** .[**LD : Atenție ! oare am înțeles corect ?**]

...Eliminarea tineretului

Față de legislația veche,**votul fusese serios afectat fiind condiționat de vârstă** mai ridicată ,prin care **a fost eliminat încorporarea întreg tineretului țării** ,inclusiv **studenții și tânără generație politică** formată înăuntru sau sub influența partidelor ;

...Eliminarea analfabeților

de **știința de carte**,ceea ce a însemnat **eliminarea marelui segment de analfabeți existent la sate și în mahalale orașelor** ;

...Eliminarea intelectualilor-și altor categorii sociale necorporatizate

și de **exercitarea efectivă a unei profesii** ,încadrată în corpurile **corporatiste constituite** ,ceea ce a desăvârșit eliminarea unor categorii sociale potențial nemulțumite .

...Accesul femeilor la drepturi electorale

Singura prevedere superioară vechii legislații era **acordarea dreptului de vot pentru femei** ,problemă care dăduse naștere la mari discuții în deceniile anterioare.

Constituția din 1938 ,consacra **dobândirea drepturilor politice fără deosebire e sex.**

Prin **noua lege electorală** ,femeile **cu vârsta de peste 30 de ani, știutoare de carte,care practicau efectiv una din profesiunile stipulate** ,**obținuseră dreptul de a vota pentru C ameră și Senat** și **dreptul de a fi alese în Senat** .

***Notă: votul feminin**

[**LD:Constituția din 1923 (art. 6)** prevăzuse că **o lege specială** va reglementa modalitățile prin care **femeile își vor exercita drepturile politice**.Ulterior,**problema fusese tergiversată,**

exercitarea drepturilor lor fiind stingherită de mentalitățile misogine ale epocii dar și de absența unui curent "feminist" militant. Fenomenul se înscria, de altfel, într-o arie politică largă, votul feminin în Europa interbelică fiind acordat numai în țările anglo-saxone și germanice. În țările "latine", feminismul întâmpinase obstacole și dificultăți.

Este interesant de observat că în statele totalitare - fie cel bolșevic, fie cel nazist sau fascist - femeile au fost antrenate în edificarea noilor regimuri în folclorul monden, preluat adesea și de istorici, această situație era pusă pe seama incapacității femeilor de a se ocupa de treburile "serioase", iar pentru șefii de stat - de la caz la caz - se atribuiau mari capacități de influență în rău a unor femei: fie ele o Eva Braun (pentru Hitler), o Clara Zetkin (pentru Mussolini) sau ... Elena Lupescu (pentru Carol II).

****Notă:electoratul redus**

Numărul alegătorilor era mai redus ca în vechea legislație. Din statistica publicată înainte de alegeri, reieșeau următoarele date, pe cele trei categorii profesionale:

Agricultură și muncă manuală 1.713.633

Comerț și industrie 109.282

Ocupații intelectuale 210.668

Total 2.025.123 votanți

Dintr-o populație de cca 20 milioane cetățeni, doar 7,2 milioane reprezentau pe cei care depășeau vârsta de 30 de ani. Cum dintre aceștia, doar 3,6 milioane erau știutori de carte, iar mulți alții (femei sau bătrâni) nu exercitau o ocupație în sensul stipulat, așa s-a ajuns la acest număr mic de votanți. În fond, din cei cca 10.500.000 cetățeni care ar fi trebuit să voteze, sub regim de vot universal, au fost excluși peste 3.000.000 tineri între 21-30 de ani, peste 4 milioane analfabeți sau populație "neprofesională".

■Candidaturile uninominale

/Deputații trebuiau să fie cetățeni români, cu vârsta de 30 de ani împliniți, practicând o îndeletnicire din cele trei categorii, durata mandatului urcând la 6 ani. (art. 61, 62)

...Listă FRN

Declararea candidaturilor trebuia făcută personal de către candidați, în scris, la președintele Curții de Apel, împreună cu recomandare și autorizația acordată de FRN

(în vechea lege electorală (1926), autorizația pentru depunerea candidaturilor era semnată de șeful de partid, singurul în drept să aprobe semnul și lista candidaturilor)

Lista definitivă a candidaturilor, aprobată de Directoratul FRN, a fost publicată la 21 mai '39. Numărul candidaților, era aproape dublu decât numărul de locuri, atât la Cameră cât și la Senat.

...Manifestul electoral:100 cuvinte

Candidații aveau voie să tipărească un singur format de Manifest electoral, cu fotografia și un text de maximum 100 de cuvinte - laconism cerut, motiva regulamentul pentru a substitui vechea retorică demagogică partidistă.

...Campania electorală:10 zile

Campania electorală a fost fixată la 10 zile. Nu a mai fost, ca în trecut, zarvă electorală, propagandă și încăerări la urne. O acalmie aparentă, explicată de guvernanți ca o dovadă de seriozitate și responsabilitate, în realitate o dovadă de apatie și dezinteres public față de noul sistem electoral - parlamentar.

S-a manifestat și pasivitatea, teama chiar, a partidelor anticarliste, de a antrena masele pe o platformă democratică de opoziție, deși în ședințe restrânse, memorii și scrisori, au făcut-o.

#Parlamentul?=consultativ ,subordonat executivului

În Consiliul FRN - unde legea a fost prezentată și explicată de Armand Călinescu-și foarte sprijinită de Iorga -acesta a insistat în mod deosebit asupra sensului de " adunări profesionale ",compuse din reprezentanții diferitelor bresle.

După părerea sa,alegerile căpătau sensul unei selecționări pentru Parlament fără să mai aibă atribuția de a indica alcătuirea guvernului .Parlamentul era investit cu un rol consultativ ,în cadrul programului stabilit de puterea executivă.

#Știrbirea votului universal

#Anularea pluralismului politic (partidele)

Interdicția partidelor politice ,caracterul " profesional" și " consultativ" al Parlamentului ,lovise două din principalele verigi ale mecanismului politic democrat : votul universal și pluralismul partidist .

▣Jurământul parlamentarilor

O inovație a legii a fost obligațiunea deputaților și senatorilor de a depune un jurământ pentru a-și exercita mandatul (art. 48)

Armand Călinescu :

▣Noul regim parlamentar

[LD:Într-un interviu acordat ziarului " Le Temps " ,Armand Călinescu explica mai mult ce nu era regimul (ceea ce avea dreptate),decât ce era (ceea ce nu era convingător !)

Nu suntem nici fasciști ,nici naziști ,nici politicieni [-----]sântem demofili fără demagogie realizatori fără vorbărie zadarnică ,adversari ai profesiunii parlamentare,dar partizani ai reprezentanței alese și ai libertății de a vorbi și de a scrie fără licențe."

Legea electorală / 9 mai 1939

21.)Al.Vaida Voevod ,Memorii ,III,[1945] ,retro'39

[LD:În memorialistică apar trăsăturile mai puțin detectabile ale personalităților care au susținut cu ardoare schimbarea regimului.Al Vaida-Voevod se vedește un ardelean robust,dar sensibil;lucid dar cu simțul umorului.Dă un paradoxal de amar diagnostic privind "competența"(sau "prețuirea") alegătorilor față de candidați :în ținutul someșan pe locul prim ales "necunoscutul" bistrițean ex-goghist Leon Scridon ,el Vaida, pe locul doi ,iar luptătorul-martir părintele Man, trântit!]

▣Legea electorală

...Manifestul ...buletinul de vot

"Cu toate defectele inerente fiecărei legi,legea electorală Carol II a avut și efectele ei bune. Fiecare candidat s-a putut adresa alegătorilor printr-un manifest-program de 100 de cuvinte. Candidările se făceau pe ținuturi .Candidații trimiteau fotografia iar clișeul ei tipărit se întrebuiința ca buletin de vot.Comisia dădea alegătorului un număr de astfel de fotografii, câte una de fiecare candidat -cu indicația numelui lui-întrai în gheretă , alegeai pe atâția și pe aceia pe care voiai să-i votezi și, ieșind, depuneai buletinul de vot.

...Alegerile

"Am fost vesel că nu a trebuit nici să intervin ,cerând voturi,nici să alerg în campania electorală ,făcând propagandă .Era momentul potrivit spre a face experiența ce înseamnă popularitatea numelui meu în ținutul Someș .Rezultatul a fost mulțumitor ,după modestul program de 98 de cuvinte pe care îl semnasem .Am obținut locul al doilea,după 40 de ani de luptă politică .

Mai multe voturi a avut **Scridon** [ex- PNC] de la Bistrița , necunoscut în afara județului său. Mi s-a explicat apoi tehnica **rezultatului miraculos**. Acestui fel de **mașinațiuni** trebuie atribuit faptul că părintele **Dumitru Manu** [ex-PNT] , cel mai **cunoscut și mai simpatizat propagandist din nordul Ardealului** , fost înmormântat la Seghedin, cu Braniște, pe vremea ungurească, **din 1918 permanent deputat** , **a căzut în aceste alegeri**, iar Scridon a bătut recordul !"

Vaida /

■ Camera Deputaților

...Regulament elaborat de Rege !

"Camera nou aleasă m-a proclamat în unanimitate de **prezident** .

Călinescu a prezentat apoi Biroului un **proiect de Regulament** , elaborat de însăși **MSRegele**. Acest proiect oglindea **întreaga lipsă de experiență a autorului** [LD : eu cred că oglindea **meschinăria , grandomania și abuzul MSR** care nu voia să " strălucească " altcineva decât el ! și care ținea să-i umilească pe parlamentari .]

De ex, dispunea ca **oratorii să vorbească din bancă** de la locul lor; **legile să nu se discute în plen**, ci în comisii, iar în plen doar să se voteze; **Călinescu**, parlamentar cu experiență , **a realizat absurdul acestui procedeu** , dar nu a reușit să-l convingă pe **MRSa** !

Primit de Rege **Vaida** a căutat și el să-i explice necesitatea tribunei .

Regele nu a ținut cont de observațiile lui, a spus că **tribuna nu are nici un rost**, că oratorii o **folosesc din vanitate** rătăcindu-se în fața cucoanelor de la loji; că englezii nu au tribună ; că deputații trebuie educați . **Vaida** , care avea o mare experiență parlamentară , **a insistat explicându-i** că tribuna **taie pofa palavragiilor** să se fâțâie și să se rățoiască în fața doamnelor ; trebuie să fie pregătit pentru întreruperi și replici . **Până la urmă Regele a cedat** .

În activitatea Camerei , el , **Vaida** , **s-a străduit să facă educație parlamentarilor** , să-i oblige să nu-și citească discursurile ; **a îngăduit critici și în plen** , contrar Regulamentului .

Mai intoleranți față de critici s-au dovedit însă **miniștrii democrați** , mai cu seamă **"sărmanul Petre Andrei "** , care brusca deputații, îi amenința cu închiderea sesiunii și cu guvernarea prin **decrete -legi** . Observând că **cenșura suprima unele pasaje** din discursurile rostite la Cameră , el **a protestat** , și **guvernul nu a mai cenșurat** .

Al.Vaida /

...Deputații țărani

Deosebită impresie i-au făcut **deputații țărani** din diferite ținuturi : **Bârlea** -din Buteasa (chioar) , **Dobrotă** -din Poiana Sibiului, care stăpânea oieritul ; **Mare** de pe la Tulcea , care s-a dovedit un oenolog și un orator excelent ș.a. Toți acești țărani **dovedeau mult bun simț** și , când luau cuvântul , **dominau subiectul** .

Vaida / parlament / 1939

22.) Opoziția anticarlistă la legea electorală, alegeri , parlament , 16 mai . '39

[LD : preiau din cartea mea , unde este prezentat f. bine episodul (p. 235)

Dar trebuie neapărat să completez sursele După începerea campaniei electorale, **opoziția anticarlistă** s-a agitat în forme destul de prudente și limitate , pentru a-și defini conduita față de noua instituție legislativă]

■ Consfătuirea de la casa CIC Brătianu

La 16 mai, la locuința lui **CIC Brătianu** , s-a desfășurat **o consfătuire** restrânsă la care , **deși fuseseră invitați** lideri și membri ai fostelor partide, aflați în dizidență , **participarea a fost sub așteptări** . Au lipsit , repet , dizidenții : **Maniu și Mihalache**, **social-democrații** , **gogocuziștii**, **vaidiștii** .

Au participat **câțiva liberali** -**Gh. Brătianu**, **Al. Lapedatu**, **I. Nistor**, **Atta Constantinescu** -**câțiva național-țărăniști** -**dr. Nicolae Lupu**, **Virgil Madgearu** , ș.a

Liberalii nu admiseseră prezența la consfătuire a comuniștilor, care trimiseseră și ei **o scrisoare în 7 puncte** .

...Propunerea lui Iuliu Maniu

[LD : sept.2003.oricâtă simpatie(admirație) aş nutri faţă de Maniu ,nu-mi pot reprimă impresia penibilă privind metoda "**boicotului parlamentar**" propus de Maniu în toate împrejurările. Ca şi când ar fi fost încă în Imperiul austro-ungar (ca popor şi partid neprivilegiat), cu o **lipsă de realism politic, imaginaţie şi maleabilitate** ,perseverentul opozant de la Bădăcin forţează iarăşi nota,punându-şi eventualii aliaţi în dificultate .

Să propui ,în vara anului 1939,convocarea **parlamentului din nov.'33** (cel reieşit la alegerile din din '33 ,sub scurta şi dramatica guvernare Duca),parlament pe care l-ai socotit "ilegal", pe care l-ai boicotat ,şi ai luptat patru ani ca să-l răstorni ;

Să propui Brătienilor , liberalilor , **convocarea unui parlament paralel ca în 1923** ,la Constituantă ,alcătuit din **deputaţi ai fostelor legislaturi** ,evident "opozanţi"lui Carol,era o dovadă de ipocrizie ,sau miopie,sau cinism]]

La consfătuire,s-a pus în dezbatere **o scrisoare a lui Iuliu Maniu către CICBrătianu** în care **şeful PNȚ** propunea două **posibile manifestări** faţă de **parlamentul Fronului Renaşterii Naţionale** :

1.Convocarea **parlamentului ales în nov.'33**(sub guvernul IGDuca),care asigurase **legislatura guvernării Tătăărăscu** ('34-'37)

2.Alcătuirea unei **consfătuiri** formată din cca **100 foşti parlamentari** ,care să reprezinte un **parlament opozant** şi să-şi desfăşoare lucrările în **paralel cu parlamentul ales** .

...Scrisori -protest ,boicotarea parlamentară

La fel ca în februarie 1938 ,liderii **opozitiei anti-carliste** **n-au ajuns să adopte o poziţie unitară**,mărginindu-se ulterior la transmiterea unor **scrisori -protest către guvern**, la unele acţiuni de **propagandă electorală** pentru candidaţii simpatizaţi,la **boicotarea altora** ,şi **la absenţa din noul parlament** .

*Notă:PCR -Platforma în 7 puncte

PCR trimisese o **Platformă în 7 puncte** în care ,pe lângă **lupta pentru înlăturarea regimului dictatorial şi restabilirea libertăţilor democratice** , propunea încadrarea României în **sistemul de alianţe stabilit între Franţa, Anglia şi URSS** ,cu **respingerea oricărui compromis faţă de Germania hitleristă şi a pactului economic româno -german încheiat** ;**combaterea şi demascarea Gărzii de Fier ,a organizaţiilor cuziste sau pro-hitleriste.**

(Arh. CC PCR , fond 1, dosar 60, f. 62-63 ; "Lupta de clasă " ,aug.'39)

Consfătuirea opoziţiei / 16 mai '39

23.)**Manifeste electorale**,27,29 mai '39

("România " , an 335, 337, din 27, 29 mai '39)

[LD : **accentul este pus pe necesităţile de apărare naţională** ,în conjunctura în care se desfăşurau alegerile ;nu există **nici o conotaţie de ordin ideologic** sau doctrinar privind regimul FRN ;**nu există nici o referire la parlamentul** pentru care îşi depuneau candidatura .
Fotografia +extrase (sub 100 de cuvinte)din declaraţiunile lor în criza din martie '39, abia depăşită .]

...Armand Călinescu:

[LD : **Fotografia + extrase** (sub 100 de cuvinte)din declaraţia lui din mart.'39]

< **Guvernul nostru nu se putea lăsa surprins de evenimente [----] în primul rând a făcut cunoscut cancelariilor străine că **suntem hotărâţi să ne apărăm fruntariile.****
Pentru integritatea ei , **România se va bate împotriva oricui,cu toate puterile ei, şi fără să stea să cântărească rezultatele luptei .[---] Oricare va fi rezultatul **istoria va înregistra hotărârea noastră de viaţă independentă şi curajul nostru de a o apăra .**** >

...Grigore Gafencu:

_[LD : **fotografia + extrase din declaraţiunile din martie '39**]

**<Nu luăm nimic din ce nu e al nostru ,apărăm însă și întărim tot ce ne aparține -
iată principiul de temelie al politicii noastre externe .[-----]>**

24.)Deputați și senatori :aleși,numiți, de drept , 2, 3 , 4 iunie '39

(A IC, fond PCM, dosar 169 / 1939 ; "România" , 1-4 iun.'39)

[LD: 30 mart.2004. Mărturisesc că sunt încântată preiau paginile din cartea mea ,
pentru că le consider realizate . (p. 252- 255) Voi urmări , însă , cu precădere , implicarea
oamenilor din vechile partide politice , pentru a demonstra **neschimbarea clasei politice** în
noul regim și, prin asta ,**să pun în discuție însăși esența sa.**

Pentru că , dacă la **membrii guvernului și al altor instituții**, se adaugă **parlamentarii** este
foarte **greu de susținut** că,în perioada 1938-1940 ,România a fost condusă de o altă galerie de
oameni politici Exceptând ,un număr restrâns de senatori de drept,care au adoptat pasivismul
parlamentar,**Parlamentul FRN a funcționat** ,în limitele impuse de legile noi și în conjuncturile ce
s-au precipitat în acea vară a anului 1939 .

Presa a publicat **listele de candidați** și **fotografia celor propuși**,pe **ținuturi și circumscripții**
electorale .

▪Candidații

...Țărani-gospodari

Printre ei,**30 de candidați din lumea satelor** :din Sărmănești-Dolj ,Mitocul Dragomirnei
-Suceava ,Sânliconaul Mare - Arad ,Sâmbăta de Jos -Făgăraș, Manoleasa -Dorohoi,Igriș -Timiș
Torontal,Poiana Sibiului ,Buftea- Ilfov,din satele Lăpușnei ,Orheiului ,Vlașcăi,Carașului etc

...O femeie

O singură femeie ,**Maria Pop** , reușea să fie aleasă senator .

...Senatori numiți de rege

[LD :Printr-un **decret** dat după alegeri (5 iunie) apărea **lista senatorilor numiți de rege** pentru
o perioadă de 9 ani (adică până în 1948 !) listă ce cuprindea **numeroși oameni politici** care
, fie că **nu candidaseră**, fie că **nu reușiseră în alegeri** .Pe lângă **senatorii de drept**,
senatorii numiți de rege au completat un **Senat foarte asemănător cu profilul Adunării**
Deputaților din vechile legislaturi ,cu singura deosebire că ,**formal,toți erau acum în FRN !**

Printre aceștia,consilierii regali , membrii fondatori FRN ,membrii Consiliului Superior FRN:

-foști PNT :GGMironescu ,Dimitrie Gusti ,Ion Pelivan ,Iuliu Hațieganu;

-foști PNL:dr.C.Angelescu ,Mircea Cancicov,Grigore Duca,ș.a

-foști vaidiști : Sever Dan,Gr.Periețeanu

-foști gogo-cuziști :Istrate Micescu

-foști iorghiști :CCBrăescu,Anibal Teodorescu; Dimitrie Ghika,Dimitrie Pompei

-foști steriști - iunianiști : Al Măță

-foști social -democrați :Iosif Jumanca

-lideri minoritari (germani,polonez,maghiar,bulgar):Hans Heidrich,T.Cerkavsky,Fr. Konnerth,
P.Szas,Gr.Țancof

-industriași și comercianți:N.Malaxa ,D.Mociornița,Gr.Zamfirescu

-oameni de știință,repzentanți ai artelor :Emil Racoviță Grigore Antipa,Horia Hulubei ; Ion
Agârbiceanu, I.Brătescu -Voinești ,Mihail Sadoveanu ,Lucian Blaga ;Tiberiu
Brediceanu ,George Enescu ,George Georgescu, Ion Jalea .

-generali : Ernest Baliff ,Manu, Samsonovici ,Sichitiu , Ștefănescu -Amza, Gh.Russenescu

-repzentanți ai cultelor,ai sportului etc etc ...

...Senatori de drept

Depuții și senatorii aleși pe listele FRN ,nu aduceau prea multe nume noi , față de legislaturile partidiste : **C.Argetoianu, M.Popovici, Dimitrie Gusti, N.NSăveanu , Gh.Tătărașcu , M.Gh.Orleanu...**

#Senatori boicotanți

Pe lângă mulți care și-au ocupat locul de **senatori pentru că fuseseră deputați , doar câțiva și-au declinat acest drept : Iuliu Maniu, Ion Mihalache, dr.Nicolae Lupu, Aurel Dobrescu , C.I.C.Brătianu, VPSassu , I.Pillat, Grigore Iunian și alți câțiva.**
Ei nu s-au prezentat la deschiderea noului parlament, refuzând să îmbrace uniforma FRN și să presteze jurământul .

(I) Iuliu Maniu

[LD : 1 aprilie 2004 . Iuliu Maniu reprezintă un caz aparte . Am constatat că el a boicotat și Constituanta din 1923, și parlamentul propriului partid, fie pe scurtă vreme la Restaurație (iun.1930) fie pe o mai lungă perioadă (guvernarea Vaida '32-'33) și parlamentul legislaturii liberale ('34 -'37). "**Retragerea la Bădăcin**" nu a fost o simplă metaforă sau o găselniță gazetărească . Formula "**boicotului pasiv** " - armă de luptă națională folosită de ardeleni în vremea imperiului austro-ungar - a fost "**replantată**" de Maniu în România Întregită , dând semnificație viziunii lui **politice conservatoare**. Unii oameni politici , istorici de atunci și de mai târziu, mai ales cercurile " maniste", au transformat atitudinea lui Maniu fie într-o **dovadă de anti-carlism intrasigent** , fie de **intuiție vizionară**. Nu împărtășesc această opinie. Iar în anul 1939 , n-o împărtășeau mulți oameni politici care , nici într-un caz , nu puteau fi bănuți de "**pro-carlism**" sau de trădare națională.]
Iuliu Maniu și-a explicat boicotul parlamentului FRN **mult mai târziu**, când regimul fusese înlăturat iar Carol II silit să abdice și să părăsească țara .

Într-un **Memoriu** adresat lui Ion Antonescu (un alt tip de politician cu însușiri aparte), liderul PNȚ respingea criticile acestuia la adresa noului boicot pasiv, argumentând: **< Nevoind să avem nimic comun cu regimul regelui Carol II , senatorii de drept ai PNȚ au refuzat să-și exercite mandatul în condițiile create de acel regim [-----] spre a nu colabora nici măcar în calitate de opoziție într-un regim care pentru noi era absolut evident că va duce țara la un dezastru extern și intern sigur, prezis în mod formal și repetat de subsemnatul . >**

(Cf. AIC , fond PCM, dosar 49 / 1940, f. 2-5)

"**Previziunile** " acestea el le făcea în **toamna anului 1940**, după ce România suferise gravele amputări teritoriale . Atunci, în **iunie 1939** , **Maniu a făcut din condițiile puse** -uniforma și jurământul - **o încercare de hărțuială îmbufnată** , deși Iorga (președ. Senat), apoi Argetoianu (următorul președ. Senat) și alți politicieni , **au insistat ca el să asiste la lucrările parlamentului** .

(Cf. "România" , 14 iun.'39)

După ce a fost **decăzut din drepturi** , însă, **a dat în judecată pe Călinescu** (prim-ministru) și Iorga (președ. Senat) **cerând anularea actelor administrative de autoritate prin care își pierduse mandatul de senator pe legislatura în exercițiu**

(Cf. "Porunca Vremii" , 28 iun.'39)

(II) Legionarii

Despre legionari se spunea că , la alegeri, **și-au anulat votul**, introducând în urne **fotografii ale lui Codreanu** , **manifeste verzi cu fostele semne electorale ale Gărzii** .

(Arh.ISISP, fond XII, dosar 451 , vol II, f. 169-173)

(III) Comuniștii

Un **Buletin informativ** redactat de *Inspectoratul General al Jandarmeriei* , informa că la 1 iunie, la **Grivița** și împrejurimile **fabricii Laromet**, la secția de votare, **s-au împrăștiat manifeste comuniste** care îndemneau alegătorii **să voteze candidații FRN** , și anume : **Octav Livezeanu, Alexandru Rosetti, Constantin Vișoianu și Ion Lugosianu.**

Compoziția Parlamentului / iun.'39

LEGISLAȚIE

Guvern Miron Cristea I,II 10 febr. '38 -30 ian.'39

▣ Decret de extindere a stării de asediu , 10 febr.'38

▣ Constituția Carol II 20, 27 Febr.'38 **vezi fișier Constituție**

▣ Înființarea Consiliului de Coroană (MO. nr. 75, 31 mart.) , 31 mart.'38

▣ Dizolvarea asociațiunilor, grupărilor, partidelor (MO. nr. 75, 31 mart.), 31 mart.'38

▣ Plebiscitul pentru Constituție

(Colecția de legi și regulamente, tom XVI , p.III , anexe , p. 353)

- Regulamentul Comisariatului General ptr. Minorități , (M.O din 3 aug.'38)
 - Modificarea legii repausului duminical , (MO 178, 4 aug.) 4 aug.'38
 - Noua lege administrativă : 10 ținuturi / rezidenți regali /13 aug.'34
 - Decret -lege ptr recunoașterea și funcționarea breslelor (MO nr 237, 12 oct.'38)
 - Decret -lege , organizarea Straja Țării (MO 292 , 15 dec.'38)
 - Decret -lege Înființarea Frontului Renașterii Naționale (15 dec. MO nr. 293, 16 dec.'38)
 - Decret -lege , organizarea Straja Țării (MO 292 , 15 dec.'38)
 - Decret -lege , Înființarea Gărzii Naționale , (MO nr.5 din 5 ian.'39)
 - Decret -lege : Serviciul Social , Dimitrie Gusti , 18 ian '39
- (înființat prin MO. nr. 242 , 18 oct.'38)
- Decret -lege : Directoratul și Consiliul Superior Național al FRN, 20 ian.'39

Guvern Miron Cristea - III - 1 febr.'39 - 6 martie '39

Armand Călinescu - IV -7 mart - 21 sept.'39

- Regulamentul pentru organizarea și funcționarea Gărzilor Naționale ,24 apr.'39
- Decret -lege : folosirea tineretului din Straja Țării , în caz de mobilizare ,12 mai '39
- Legea electorală ,9 mai '39